

UNIVERZA V MARIBORU
PEDAGOŠKA FAKULTETA
Oddelek za predšolsko vzgojo

DIPLOMSKO DELO

Martina Medenjak

Maribor, 2019

UNIVERZA V MARIBORU
PEDAGOŠKA FAKULTETA
Oddelek za predšolsko vzgojo

Diplomsko delo

KAKO PRIBLIŽATI LUTKE OTROKOM V VRTCU

Mentorica:

izr. prof. Sabina Šinko

Kandidatka:

Martina Medenjak

Maribor, 2019

Lektorica: Jasna Colnerič, prof. slov.

Prevajalka: Romina Kavkler, prof. ang. in zgo.

ZAHVALA

Najprej bi se zahvalila svoji mentorici izr. prof. Sabini Šinko za pomoč, strokovnost, podporo in spodbudne besede pri izdelavi diplomske naloge. Zahvaljujem se tudi prijateljici in sošolki Zvonki Leskovšek za pomoč pri igranju lutkovne predstave za otroke.

Zahvala gre tudi vrtcu Anice Černejeve Celje in vsem vzgojiteljicam ter pomočnicam enote Sonce, predvsem pa mentorici dipl. vzg. Marti Strahovnik za vzpodbudo, pomoč in besede pri nastajanju končne izvedbe lutkovne predstave.

Zahvaljujem se staršem in sestri, ki so mi stali ob strani in me podpirali. Prav tako pa se iz srca zahvaljujem Andrejki in Nastji Ambrožič, ki sta mi pomagali pri izdelavi lutk in scene za lutkovno predstavo. Na koncu se zahvaljujem še Patriku za vso podporo, pomoč in ljubezen.

UNIVERZA V MARIBORU
PEDAGOŠKA FAKULTETA

**IZJAVA O AVTORSTVU IN ISTOVETNOSTI TISKANE IN
ELEKTRONSKE OBLIKE ZAKLJUČNEGA DELA**

Ime in priimek študent-a/-ke: **MARTINA MEDENJAK**

Študijski program: **PREDŠOLSKA VZGOJA**

Naslov zaključnega dela: **KAKO PRIBLIŽATI LUTKE OTROKOM V
VRTCU**

Mentor: **izr. prof. Sabina Šinko**

Somentor: /

Podpisan-i/-a študent/-ka **MARTINA MEDENJAK**

- izjavljam, da je zaključno delo rezultat mojega samostojnega dela, ki sem ga izdelal/-a ob pomoči mentor-ja/-ice oz. somentor-ja/-ice;
- izjavljam, da sem pridobil/-a vsa potrebna soglasja za uporabo podatkov in avtorskih del v zaključnem delu in jih v zaključnem delu jasno in ustrezno označil/-a;
- na Univerzo v Mariboru neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve avtorskega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico ponuditi zaključno delo javnosti na svetovnem spletu preko DKUM; sem seznanjen/-a, da bodo dela deponirana/objavljena v DKUM dostopna široki javnosti pod pogoji licence Creative Commons BY-NC-ND, kar vključuje tudi avtomatizirano indeksiranje preko spleta in obdelavo besedil za potrebe tekstovnega in podatkovnega rudarjenja in ekstrakcije znanja iz vsebin; uporabnikom se dovoli reproduciranje brez predelave avtorskega dela, distribuiranje, dajanje v najem in priobčitev javnosti samega izvirnega avtorskega dela, in sicer pod pogojem, da navedejo avtorja in da ne gre za komercialno uporabo;

- dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v zaključnem delu in tej izjavi, skupaj z objavo zaključnega dela;
- izjavljam, da je tiskana oblika zaključnega dela istovetna elektronski obliki zaključnega dela, ki sem jo oddal/-a za objavo v DKUM.

Uveljavljam permisivnejšo obliko licence Creative Commons:
_____ (navedite obliko)

Začasna nedostopnost:

Zaključno delo zaradi zagotavljanja konkurenčne prednosti, zaščite poslovnih skrivnosti, varnosti ljudi in narave, varstva industrijske lastnine ali tajnosti podatkov naročnika:

_____ (naziv in naslov naročnika/institucije) ne sme biti javno dostopno do _____ (datum odloga javne objave ne sme biti daljši kot 3 leta od zagovora dela). To se nanaša na tiskano in elektronsko obliko zaključnega dela.

Temporary unavailability:

To ensure competition competition priority, protection of trade secrets, safety of people and nature, protection of industrial property or secrecy of customer's information, _____ the _____ thesis _____ must not be accessible to the public till _____ (delay date of thesis availability to the public must not exceed the period of 3 years after thesis defense). This applies to printed and electronic thesis forms.

Datum in kraj: 26.2.2019, Maribor

Podpis študent-a/-ke:

Podpis mentor-ja/-ice: _____

(samo v primeru, če delo ne me biti javno dostopno)

Ime in priimek ter podpis odgovorne osebe naročnika in žig:

(samo v primeru, če delo ne sme biti javno dostopno)

Povzetek

Z diplomskim delom *Kako približati lutke otrokom v vrtcu* smo otrokom v vrtcu na drugačen in ustvarjalen način predstavili lutkovno-gledališko predstavo po pravljici Zrcalce, avtorja Gregorja Viteza, ob tem pa smo otrokom pripravili razne dejavnosti v prvem in drugem starostnem obdobju.

Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega dela, kjer smo raziskovali, kakšno vlogo imajo lutke v predšolskem obdobju, prav tako nas je zanimal otrokov razvoj ob igri z lutko. Kot bodoči vzgojitelji smo se poučili o metodah dela z lutkami, prav tako pa tudi o uporabi lutke in vlogo vzgojitelja v lutkovnem procesu. Skozi celotno diplomsko delo smo se poučevali o pozitivnih lastnostih lutk v pedagoškem delu. Seznanili smo se, kako dobro je lutko uporabljati v vrtcu, saj otrok v nas takrat vidi več oseb hkrati in kar je najpomembnejše, otrok nam začne zaupati. Lutke otrokom omogočajo razvoj na vseh področjih razvoja (kognitivnega, emocionalnega, socialnega in gibalnega). Z lutkovno dejavnostjo otrokom spodbujamo domišljijo in jih usmerjamo k ustvarjalnosti. Zavedamo se, kako pomembno vlogo ima igra v otrokovem življenju in z opazovanjem igre z lutko lahko vzgojitelj oz. starš opazi čustvene motnje oz. notranje težave, o katerih je otrok spregovoril z lutko. Lutka na roki predstavlja otroku novo osebo, njegovega prijatelja, ki je z njim vedno in tako otrok lažje sprejme nova pravila, stališča, norme in prijatelje ... Po teoretičnem delu pa sledi praktični del, kjer smo opisovali izdelavo lutk in scene za lutkovno-gledališko predstavo, ki smo jo odigrali otrokom v vrtcu. Prav tako smo opisali izvedene dejavnosti, ki smo jih izvedli v prvem in drugem starostnem obdobju.

Ključne besede: lutke, otrok, igra, vzgojitelj, domišljija, razvoj

Abstract

The diploma thesis *How to attract kindergarten children's attention to puppets* enabled us to present a puppets theatre play to kindergarten children in a different and more creative manner by preparing various activities in the first and second age group. The play is titled *Mirror* and was written by Gregor Vitez.

This diploma thesis has theoretical part, in which we researched the roll of puppets in pre-school period. In addition, we were interested in child's development while playing with a puppet. As future kindergarten teachers we educated ourselves on different work methods with puppets as well as on the puppet use and the role of the teacher in this process. Throughout the entire diploma thesis, we educated ourselves on positive puppet characteristics in the pedagogical work. We researched the best manner to use puppets in kindergarten, since a child sees us multiple persons and begins to trust us in that period. Puppets enable development in various fields (cognitive, emotional, social and movement). Also, puppet activity encourages imagination and creativity by children. We are aware of the importance of play in child's life; by observing a child at play the teacher or the parent can notice emotional problems or inner difficulties about which the child speaks with the puppet. A hand puppet represents a new person, a new friend who is always there, to the child. In such a manner it is easier to accept new rules, standpoints, norms, friends etc. In the empirical part we were observing the production of puppets and the scene for the puppet theatre play, which was performed to kindergarten children. Furthermore, the activities in the first and second age group are described.

Key words: puppets, child, play, kindergarten teacher, imagination, development

Kazalo vsebine

1	<i>Uvod</i>	1
2	<i>Teoretični del</i>	3
2.1	Vloga lutke v predšolskem obdobju	3
2.2	Otrokov razvoj ob igri z lutko	5
2.3	Uporaba lutke v vrtcu.....	8
2.4	Vloga vzgojitelja v lutkovnem procesu	10
2.5	Metode dela z lutkami v vrtcu	12
3	<i>Namen</i>	17
4	<i>Globalni cilji</i>	17
5	<i>Operativni cilji</i>	17
6	<i>Metodologija</i>	18
7	<i>Praktični del</i>	19
7.1	Predstavitev vrtca	20
7.2	Predstavitev skupin.....	20
7.3	Opis pravljice	20
7.4	Gregor Vitez	22
7.5	Opis nastopajočih živali.....	23
7.6	Potek izdelave lutk	25
7.6.1	Nastanek lutk na palici.....	25
7.7	Potek izdelave scene	27
7.8	Izvedba lutkovno-gledališke predstave	28
7.9	Dejavnosti z otroki v prvem starostnem obdobju.....	31
7.10	Dejavnosti z otroki v drugem starostnem obdobju.....	39
7.11	Spontane dejavnosti	49
7.12	Komentarji otrok	50
8	<i>Sklep</i>	51
	Viri in literatura	52

Kazalo slik

Slika 1: Spontana igra deklice z lutko (Whittier, 2017).....	12
Slika 2: Priprava scene.....	13
Slika 3: Pripovedovanje z lutko.....	13
Slika 4: Pogovarjanje skozi lutko (Servizzi, 2008).....	14
Slika 5: Učenje z lutko (Ho in Funk, 2018).....	14
Slika 6: Izdelava lutk.....	15
Slika 7: Naslovnica pravljice Zrcalce (Svet knjige).....	22
Slika 8: Izdelane lutke.....	25
Slika 9: Potek izdelave lutk.....	26
Slika 10: Potek izdelave scene.....	27
Slika 11: Igralni prostor gledališke predstave.....	30
Slika 12: Dejavnosti v prvem starostnem obdobju.....	34
Slika 13: Pripoved pravljice.....	37
Slika 14: Dejavnosti v prvem starostnem obdobju.....	38
Slika 15: Risanje živali.....	41
Slika 16: Dejavnosti v drugem starostnem obdobju.....	42
Slika 17: Lutkovni kotichek in izvedba lutkovne predstave v drugem starostnem obdobju.....	43
Slika 18: Zaigrana pravljica.....	48
Slika 19: Risbe otrok na temo gledališke predstave.....	49
Slika 20: Risbe otrok.....	50

1 Uvod

Zavedamo se, kako pomembno vlogo ima igra pri otrokovem razvoju, zato je pomembno, da kot vzgojitelj oz. starš otroku ponudimo največ, kar lahko. Ni potrebno veliko, da otroka navdušimo in prav z izdelavo najpreprostejše lutke oz. igrače otroka usmerjamo na pravo pot, kjer se sprosti in na nas gleda s popolnoma drugačnimi očmi. Otrok preko igre z lutko najlažje sprejme določena pravila, norme, postane dober sogovorec, razvija empatijo, ustvarjalnost in kar je za nas najpomembnejše, otrok nam začne zaupati. Zelo uporabno se nam zdi, da otrok lažje zaupa lutki svoje težave kot pa nam vzgojiteljem/staršem, čeprav vemo, da lutka oživi šele na roki vzgojitelja oz. starša, bo otrok zaupal lutki in ne nam.

Z diplomskim delom želimo, da bi se otroci na zabaven in poučen način seznanili z lutkovno umetnostjo v vrtcu, saj menimo, da je lutka povezovalka sveta in domišljije. Prav tako smo mnenja, da se lutka premalokrat uporablja kot pedagoški pripomoček. Diplomsko delo je sestavljeno iz teoretičnega dela, kjer smo podrobno preučili lutko. Najprej smo se osredotočili na vlogo lutke v predšolskem obdobju, saj smo mnenja, da bo otrok z lutko lažje premagal strah ob ločitvi s starši, ob tem pa se bo razvijal na kognitivnem, socialnem in emocionalnem področju.

Prav tako smo preučevali otrokov razvoj ob igri z lutko ter kako in na koliko različnih načinov lahko lutko uporabljamo v vrtcu. Raziskovali smo tudi, kakšno vlogo ima vzgojitelj v lutkovnem procesu, saj vemo, da večina otrok prvič spozna lutko ob vstopu v vrtec. Največkrat vzgojitelji uporabijo ročne lutke, s katerimi se poskušajo približati otrokom in si pridobiti njihovo zaupanje. Preučevali smo tudi metode dela z lutkami, saj smo mnenja, da je lahko lutka v veliko pomoč pri posredovanju učnih vsebin, ob tem pa se vzgojitelji in otroci sprostijo.

Diplomsko delo je sestavljeno tudi iz praktičnega dela, kjer smo izdelali lutke na palici in otrokom v vrtcu zaigrali lutkovno-gledališko pravljico, po pravljici »Zrcalce, Gregor Vitez«. Nato pa smo v vrtcu pripravili teden, preživet z lutkami, in sicer tako, da smo postavili lutkovni kotiček, ki je bil viden vsem otrokom. V kotiček smo postavili različne vrste lutk, prav tako pa tudi otroško literaturo

povezano z lutkami. Ob tem pa smo izvajali različne dejavnosti pri otrocih iz prvega starostnega obdobja, nato pa še pri otrocih iz drugega starostnega obdobja. Z najmlajšimi otroki (2–3) bomo usvajali pojem identifikacije, z najstarejšimi pa smo izdelovali lutke na palici in uprizorili lutkovno-gledališko predstavo.

»Izhodišče lutke je igra, igra otroštva« (Bastašić, 1990, str. 8).

2 Teoretični del

2.1 Vloga lutke v predšolskem obdobju

Ko se otrok prvič sreča z vrtcem, je to za otroka in starša obdobje prepojeno s stresom. Dobro je, da kot vzgojitelj uporabljamo drugačne pristope dela in se spustimo na raven otroka. Med drugačne pristope dela štejemo tudi uporabo lutke. Večina otrok se v vrtcu prvič sreča z lutko, naša naloga je, da jo predstavimo v najboljši luči, kolikor le lahko. S pomočjo lutke otrok lažje premaga začetni strah, žalost, stres, tesnobo in se lažje privadi na novo okolje. Lutka tako pri otroku pridobi prav posebno mesto, saj ji otrok zaupa in se na njo lahko zanese, prav tako je zanj vzgled, pri vsem tem pa z njo ne potrebuje, če ne želi, komunicirati, saj lutka zmore razumeti tudi neverbalen odziv (Korošec in Majaron, 2002).

»Otrok lutki verjame bolj kot odraslemu, čeprav lutka oživi šele, ko jo ta ista odrasla oseba animira s pogledom, z gibom in z glasom. Oživljena lutka ima dušo, življenje, v katero otrok brezpogojno verjame«. Otrok v uvajalnem obdobju in v vsakem začetku šolskega leta potrebuje čas. Vzgojitelj mora otroka razumeti in mu dati čas, da se navadi in spozna novo okolje, novo osebo ter pridobi zaupanje. Šele po določenem času in na neki stopnji zaupanja lahko vzgojitelj neprestano uporablja lutko in z njo pohvali, se pogovarja, ustvarja, oblikuje odnose, potolaži... Lutka nam je lahko v veliko pomoč pri postavljanju mej, stališč, mnenj, pravil prav tako pa tudi norm (Majaron, 2000, str. 33). Lutka je lahko vsak predmet, ki kar naenkrat oživi in postane oseba/žival, ki je otroku ljuba oz. blizu. Z lutkami se otrok nasmeji, prejme dobro pozitivno energijo, prav tako pa imajo lutke posebno moč in dobro vplivajo na otroka (Borota, Grešak, Korošec in Majaron, 2006).

Igra ima zelo pomembno vlogo pri napredovanju v kognitivnem, socialnem in emocionalnem razvoju. Prav tako lahko preko igre opazujemo otrokov razvoj. Že prva igra otroka z lutkami odkriva njegove kognitivne in kreativne sposobnosti in poda pomembne podatke o njegovem razvoju. Način sestavljanja zgodbe, dolžina, kompleksnost, bogat besedni zaklad, artikulacija odkrivajo stopnjo otrokove

sposobnosti in zrelosti. Igre, ki jih otrok uprizori v igro z lutkami, največkrat izhajajo iz realnega življenja. Otroci jih pogosto ponavljajo, saj se lahko navezujejo na različne travme iz življenja (Bastašić, 1990).

Lutka pomaga otroku, da odraste. Ona zadovolji njegove potrebe na čaroben in animiran način. Z lutko ni jasnih mej med živimi in neživimi predmeti, ljudmi, pojavi. Njen jezik je simboličen in metaforičen v obdobju simbolnega mišljenja. Odrasel, ki se pridruži igri z lutko, potrjuje pomembnost otrokovega mišljenja. Lutke otroku predstavljajo njihovega junaka (Bastašić, 1990).

Otrok vsakodnevno spoznava in izkazuje čustva na svojevrsten način. Velikokrat se zgodi, da otrok svoja čustva ne prepozna oz. jih izkazuje na neprimeren način. Tu lahko otroku pomaga lutka. Vzgojitelj jo lahko uporabi in se otroku približa z lutko, ki ga razume, hkrati pa ga nauči, kako ravnati prav. Otrok se tako nauči bolje spoznati in razumeti svoja čustva ter jih izkazovati na sprejemljiv način. Vlogo lutke lahko pogosto opazimo preko spontane igre, saj se večina otrok ob igri popolnoma sprosti. Kot vzgojitelji jih lahko opazujemo in jih spodbujamo k pravilnemu in sprejemljivemu načinu reševanja problemov. Otroci ob igri izkazujejo veselje, strah, žalost, ljubosumje, motnje, različne težave, če jih vzgojitelj pravočasno opazi in tudi ukrepa lahko pravočasno otrokom pomagamo brez hujših posledic (Borota, Grešak, Korošec in Majaron, 2006).

Otrok poda predmetu pomen, ki ni nujno v povezavi z njegovim dejanskim pomenom. Pravzaprav ni predmeta v vsakodnevni uporabi, ki ne bi mogel biti koristen za domišljjsko igro z lutkami. Danes ima lutka tudi didaktični pomen. Prav tako je pomembna pri pridobivanju moralnih, etičnih, estetskih, kulturnih, civilizacijskih, tradicijskih, socialnih in drugih značilnosti. Lutka je neživa, ampak s samo enim gibom oživi še tako neživi predmet (Bastašić, 1990).

V modernem času se lutke vse bolj pogosto uporabljajo kot pripomoček terapevtom in psihoterapevtom. S pomočjo lutke se terapevti lažje približajo otroku, otrok se ob lutki sprosti ter ji zaupa. White in Epsom (1990) sta mnenja, da so lutke v psiholoških terapijah uporabne zaradi dveh razlogov; zaradi realiziranja

problema z lutko in pa zaradi približevanja problema k otroku skozi pogovor z lutko (Bredikyte, 2000).

Otroci lutke obožujejo. Lutke so zato v predšolski dobi prepotrebno, hkrati pa tudi hvaležno vzgojno sredstvo. Lutka nima samo vzgojne moči, ima tudi estetsko in ustvarjalno. Ob lutkah je veliko veselja in smeha, prav tako pa se ob tem otroci sprostijo in razvedrijo. Večji pomen ima beseda, ki jo izreče lutka, kot pa beseda izrečena s strani staršev oz. vzgojitelja. Če nikomur ne uspe prodreti v otrokovo notranjost, se navadni lutki to posreči (Hočevnar, 1981).

2.2 Otrokov razvoj ob igri z lutko

S pomočjo lutk lahko otroci na drugačen način spoznavajo svet. Ob igri se v lutko vživijo in jo doživljajo tako, kot si jo sami predstavljajo. Ob tem lahko pokažejo zelo velike napredke na različnih vzgojnih področjih, najhitreje pa napredujejo na področju jezika (komunikacije). Otrok v svojem domišljijem lutkovnem svetu odigra igro na svojevrsten način. Lutka ima čarobno moč in zmore prav vse, česar vzgojitelj/starš ne. Vso to moč in še več ima majhna, velika, debela ali suha otrokova lutka (Borota, Grešak, Korošec in Majaron, 2006).

»Lutka za zadovoljevanje temeljnih otrokovih potreb:

- po svobodi: govora, gibanja, mišljenja, se gibljem, govorim, izdelujem, ustvarjam,
- po zabavi: se smejem, zabavam sebe in druge, se sproščam, uživam, sem dobre volje,
- po ljubezni: se počutim varno, me imajo radi, smo prijatelji,
- po moči: se uveljavljam, sem v središču pozornosti, ustvarjam lutko, ustvarjam sebe...« (Kroflič, 2002, str. 33).

»Samopodobo si otrok začne graditi ob osvajanju osnovnih oblik gibanja. Lutke, ki imajo dele telesa, lahko otroka usmerijo na občutenje in zaznavanje sklepov in mišic. Preko lutke pa se otrok lahko nauči, kako ravnati s svojim telesom in telesom prijatelja, ob tem pa ga spoznava na zabaven način« (Majaron, 2000, str. 56).

»Ob igri z lutko se otrok nauči razvijati neposredno komunikacijo, otrok se ob tem srečuje tudi s socializacijo, prav tako pa se uči načinov pravilnega reševanja konfliktov. Otrok ob vsem tem razvija svoja stališča, mnenja, uči se biti strpen in solidaren do ostalih otrok v skupini, ob tem pa poskuša razumeti mnenja ostalih otrok. Najpomembnejše je, da se otroci ob igri z lutko prilagodijo okolici in pozabijo na razlike. Igra z lutko je v večini časa namišljena, domišljajska ob tem pa otroci uživajo in se sprostijo. Dobro je, če lutko preko igre uporabimo za krepitev medsebojnih odnosov in otrokom podarimo izkustveno učenje« (Borota, Grešak, Korošec in Majaron, 2006, str. 134).

Do podobnih ugotovitev je prišla tudi Porenta (2003, str. 172–187), ki je v kvalitativni raziskavi ugotavljala funkcijo lutke, kot jo vidijo otroci in učitelji/vzgojitelji, odzive otrok na takšno delo ter emocionalne, socialne in intelektualne vidike dela z lutko. »Z lutko so doživeli tudi pozitivno izkušnjo v sprejemanju drugačnosti in razvijanju prijateljskega odnosa. Povečalo se je zaupanje med vzgojiteljem in otroki, kar vzgojiteljice pripisujejo lutki. Lutka je pomagala pridobiti prijatelje in premagati strah pred nekaterimi situacijami, ki so otrokom tuje.«

Prosta igra v lutkovnem kotičku otroke spodbudi, da spreminjajo (eksperimentirajo) s svojimi glasovi. Otrokom domišljajski svet nudi, da lahko postanejo živali, čarovniki, škratje, princeze, prav tako pa za uprizoritev teh oseb potrebujejo različne glasove (hrapave, glasne, tihe, močne, zastrašujoče). Ob tem se otrokom izboljša izgovorjava in obogati se besedni zaklad. Otroci pa tudi hitreje začnejo razumeti bistvo pojmov in njim neznane besede (Debouny, 2002).

Dialoška dramska igra in igra z lutkami nudi otrokom kreativno spontano in samostojno izražanje, kar vpliva na besedni razvoj. Igra z lutkami otroku pomaga, da z gibanjem lutk otrok nakaže oz. pokaže tisto, česar z besedami še ne zmore. Tako so lutke sredstvo, s katerim se otrok samoizraža (Bredikyte, 2000).

»Pri igri z lutko, v ustvarjanju prizorov, otrok prevzema različne vloge. S tem se vživi v vlogo druge osebe, se postavi v njen položaj in poskuša situacijo razumeti iz njenega vidika. V igri je njegova naloga, da reši problem osebe, katere vlogo je prevzel, da v improvizaciji pripelje zgodbo do nekakšnega zaključka. Uči se

reševanja konfliktov in urejanja medsebojnih odnosov brez posledic. Ob tem sprejema občutke osebe, ki jo je igral, poveča se občutljivost za čustva drugih« (Bratanić, 1991, str. 61).

S prihodom v vrtec otrok spozna nove osebe, prijatelje. Kot vemo, se nekateri otroci neradi izpostavljajo, zato je veliko lažje, če otroku ponudimo lutko in tako ne bo izpostavil sebe, ampak lutko. »V igri z lutko zaznamo primere empatije, vživljanja v situacijo, ki jo predstavlja lik. Poleg tega še sočustvovanje, dajanje varnosti, skrbi in zglede, ki ga dajejo otroci lutki kot model vedenja in ravnanja v vsakdanjih situacijah« (Porenta, 2003, str. 184). V sproščenem vzdušju se otroci s pomočjo lutke učijo, med drugim tudi izgubijo strah pred javnim nastopanjem. Otrok dojema drugače zmoto lutke, saj je z njo vedno vse smešno, veselo in zabavno. Ob tem otrok dojame, da se lahko vsaka napaka/zmota ob igranju z lutko popravi, prav tako pa se nauči, kako se reši iz zadrege, ki lahko ob tem nastane (Korošec, 2004).

»Številne simbolne in realne lutke omogočajo igre, ki povezujejo podzavestno in zavestno. V igri z lutko se konflikt izživi z vso močjo in tako izgubi moč in energetski naboj« (Bastašić, 1990, str. 36).

Lutka daje med drugim vzgojiteljici veliko prednost, saj vsa čustva in misli, ki jih otroci doživljajo, lahko prepozna s pomočjo lutke. Vse težave in zadržke lahko reši lutka, le verjeti moramo v to. Med igranjem otroci velikokrat prikažejo težave in strahove v družinskem življenju ali pa osebnih zadevah, pomembno je, da jih vzgojitelj pravočasno opazi. S pomočjo lutke pa otroku nudi pomoč, saj otrok psihološko meni, da se je zaupal lutki in ne vzgojitelju (Borota, Grešak, Korošec in Majaron, 2006). Ko otrok samostojno vodi lutko (jo obrača, nakazuje smeh, se vživi), utrjuje svoje ročne spretnosti in si izoblikuje smisel za oblikovanje/vodenje lutk. Samostojna igra z lutko je za otroka pomembna, saj se ob tem celostno razvija. Velik pomen pri igri z lutko pa ima jezik, saj med dramsko igro otrok oblikuje svoje misli in jih tvori v smiselne stavke. Velikokrat otrok med igro uprizori dogodek, ki se mu je že zgodil oz. ki si želi, da bi se zgodil, pri tem pa uporabi svojo domišljijo in ustvarjalno sposobnost (Kovačič, 1981).

2.3 Uporaba lutke v vrtcu

»Lutke otrokom nudijo široke možnosti za dosego vzgojno-izobraževalnih ciljev:

- spodbujanje kreativnega izražanja,
- stimuliranje in povečanje domišljije,
- razvijanje spontanega besednega izražanja,
- izboljšanje govora in izgovorjave,
- spodbujanje otrokovega občutka lastne vrednosti,
- sproščanje strahov, agresije in frustracij na sprejemljiv način,
- pridobivanje sposobnosti za reševanje problemov,
- izboljšanje fine motorike« (Borota, Grešak, Korošec in Majaron, 2006, str. 38).

Veliko večino zadanih ciljev, ki so del učnega načrta, lahko dosežemo s pomočjo lutk. Pri tem ne smemo pozabiti na želje otrok. Najpomembnejše je, da se zavedamo, kako pomemben je otrokov razvoj. Otrokovo izmišljeno igro in improvizacijo spodbujamo, prav tako se tudi sami vključujemo in sodelujemo. Otrok s starostjo, izkušnjami in stopnjo povečuje svojo umetniško vrednost (Korošec in Majaron, 2002).

Lutke lahko razumemo tudi kot pripomoček za igro, saj so tako pomembne in potrebujejo vso našo pozornost kakor tudi igra sama. Lutke so lahko trajni otrokov spremljevalec, zato naj bodo tega tudi vredne. Znano nam je, da imajo otroci radi preprostost in da otrok v veliko stvareh, ki so nam preproste, vidijo nekaj večjega, pomembnejšega. Zavedati se moramo, da če otrokom v predšolskem obdobju nudimo le »popolno« izdelane igrače, otrokom odvzamemo možnost uporabe domišljije. »Otroci znajo iz vsega narediti vse.« Lutka mora biti vsestransko uporabna, saj je najidealnejša tista lutka, ki jo otrok lahko uporabi pri različnih igrah doma in v vrtcu s prijatelji (Kuret, 1959).

Otrokom lutke lahko predstavimo že v prvem starostnem obdobju, ko jim pripravimo prvo gledališče (prvi stik z zaigrano pravljico). Pripravimo lahko razne preproste prstne lutke. Zavedati se moramo, da vsak oživiljen predmet otrokom pritegne pozornost. Lutka lahko pripoveduje kratko zgodbo, pesmi, rime. Pomembno je, da otroke navadimo na rabo lutk, saj bojo tako tudi sami imeli

večjo željo posegati po njih in se z njimi igrati. Kot otroci v prvem starostnem obdobju si tudi otroci v drugem starostnem obdobju zaslužijo stik z lutkami, le da jih tu usmerjamo v spoznavanje in samostojno izdelovanje le-teh. Tu moramo paziti, da imajo otroci možnost spoznati profesionalne lutke, prav tako pa si ogledati profesionalno lutkovno predstavo (Bucik, 2011).

Učitelj/vzgojitelj mora verjeti v moč lutk, saj se ob njih počutijo dobro otroci kot pa tudi sam. Za vzgojitelja so zelo pomembni tudi cilji, zaradi katerih pri svojem strokovnem delu tudi uporablja lutko. Učitelj/vzgojitelj si mora delo zastaviti jasno in dopuščati sebi kot otrokom kreativnost, ustvarjalnost in svobodomiselnost. Prav tako pa je pomembno, da se zaveda, da z lutko vpliva na otrokov celostni razvoj (Šporn, 2002).

Lutke so otroku priljubljena igra. Predstavlja mu drugačen in privlačen način spoznavanja sveta, velikokrat pa vse skupaj spremlja humor. Oboje je v življenju zelo pomembno za vsakdanje učenje otrok. Prav tako lutke otrokom omogočajo, da se učijo iz lastnih izkušenj (neposredno). Z lutkami vplivamo na otrokov čustveni in socialni razvoj ter na njegovo samovrednotenje. Z njimi lahko vplivamo na komunikacijo med otroki in na njihove odnose v skupini (izboljšamo njihove medvrstniške odnose). S pomočjo lutk lahko tudi izboljšamo otrokove socialne spretnosti, obenem pa svojo predstavo o sebi, zaupanje (Pivko, 2011).

Z uporabo lutke otrokom približamo dramsko/likovno področje. Skupaj s tem pa krepimo otroka in ga spodbujamo pri njegovih motoričnih in kognitivnih spretnostih, igranju vlog in ustvarjamo sproščeno vzdušje, kar otrokom pripomore k zdravem in dobrem celostnem razvoju. Dobro vzdušje je ena izmed osnovnih sposobnosti svojega področja pri reševanju težav, problemov, motivaciji, prav tako pa tudi boljših rezultatov pri zastavljenih ciljih in metodah. Ko lutko uporabimo v vrtcu, moramo najprej predvsem verjeti vanjo, da lahko lutka sploh zaživi in da se otrokom približamo na drugačen, njim bližji način (Brezničar, Šušteršič, Vižintin in Oven, 2014).

Pomembno je, da se zavedamo, da z lutkami lahko otroku lažje približamo nova znanja. Z lutko najlažje pritegnemo otrokovo pozornost. V raziskavi dr. Paulette Harris in dr. Linda Smith je razvidno, da lahko s pomočjo lutk mlajše otroke naučimo glasove črk. Ustvarimo manjše lutke za vsako črko (glas) po eno. Na

lutki je jasno označen glas (fonem). Ko otrok izbere določeno lutko s črko, si na ta glas izmišlja vse besede, ki se začnejo s tem glasom. Ob tem otroke spodbujamo tudi k ponazarjanju z gibi. Otroku s tem zadovolji vse načine učenja (vidni, slušni, gibalni). Otroku se igra, ob tem se pa uči. Otroku na tak način podarimo sprejemljivo okolje, igro ter zadovoljimo njegove čustvene, sociološke in gibalne potrebe (Bredikyte, 2000).

2.4 Vloga vzgojitelja v lutkovnem procesu

»Vemo, da otrok lažje vzpostavi kontakt z lutko kot z vzgojiteljico, včasih celo s starši. To lahko razložimo le na energetske ravni in z otrokovim strahom pred odraslim, z negotovostjo v vzpostavljanju komunikacije, ki mu jo posrednik, lutka, zelo olajša. In prav to poskušamo izkoristiti, da otrok na manj stresen način sprejema okolje, v katerem živi in sporoča svoj odnos do njega« (Majaron, 2000, str. 33).

S pomočjo lutke se vzgojitelj otrokom lažje približa in si s tem pridobi njihovo zaupanje. Otroci v njem vidijo lahko več oseb hkrati. Prav tako pa ga vidijo kot osebo, ki je vesela in vedno znova navdušuje. Največ, kar si lahko vzgojitelj želi, je, da mu otrok zaupa in le s pomočjo lutke mu to lahko uspe (Borota, Grešak, Korošec in Majaron, 2006). Lutka je vzgojitelju/učitelju v veliko pomoč pri posredovanju novih učnih vsebin. Otroci lutki zaupajo in z njo jih tudi lažje motiviramo. Otroci vidijo vzgojitelja/učitelja kot avtoriteto, lutka pa kot nekoga, ki je takšen, kot so oni in gleda na njih z drugačnim pogledom. Ta lutka ima enake težave kot oni in prav zato jih razume ter jim pomaga. Lutka zaživi na roki učitelja/vzgojitelja, ampak otroci ji zaupajo, prepričani so, da za skrivnost ve le lutka in ne učiteljica/vzgojiteljica. In to je čarobna moč lutke (Hamre, 2004).

Lutkarstvo lahko štejemo kot eno izmed alternativnih metod na področju strokovnega dela z otroki. Lutke imajo pozitiven vpliv tudi na pridobivanje gibalnih spretnosti, komunikacije, glasbeno, likovno, govorno izražanje, delovne veščine prav tako pa tudi na učenje tujega jezika (Brezničar, Šušteršič, Vižintin in Oven, 2014).

Otroci ob lutki uživajo, jo sprejmejo za svojo, se pogovarjajo z njo in ji zaupajo. Prav tako je prisotna pri njihovem vsakdanjem delu. Lutka je za otroka zaupnik, ki ga čustveno prevzame, postane njegov zaveznik. Ob lutki se prav tako sprostijo vzgojiteljice. Velikokrat je otrok izpostavljen v čustveni obremenitvi, težavam, stresu in prav z lutko mu lahko olajšamo težave, pri tem pa otroka usmerimo na rabo komunikacije (katerekoli vrste) (Misailović, 1991).

Vzgojitelj lahko lutko uporablja kot pripomoček pri vsakodnevnih dejavnostih na vseh področjih razvoja, prav tako tudi pri dnevnih rutinah (skrb zase, proti čas...). Paziti moramo, da pri uporabi lutke upoštevamo zakonitosti lutkarske umetnosti. Ni znanega tako preprostega sredstva, ki bi lahko imelo toliko pozitivnih učinkov in lastnosti. Z lutko lahko otroka spoznavamo, ob tem pa opazimo probleme, težave, skupaj s tem pa lahko tudi ugotovimo vzroke za določene težave in probleme. Otroka lahko s pomočjo lutke kot terapevtskega sredstva naučimo prepoznavanja svojih čustev, težav in razumevanja notranjega dogajanja in reševanja konfliktov (Brezničar, Šušteršič, Vižintin in Oven, 2014).

2.5 Metode dela z lutkami v vrtcu

Več različnih avtorjev izpostavlja šest vrst metod, ki jih lahko uporabimo v vrtcu kot vzgojitelji. Mi smo se osredotočili na metode avtorjev (N. Renfro in T. Hunt, 1982) in te so spontana igra z lutko, priprava prizorov z lutko, pogovarjanje skozi lutko, učenje z lutko in pa izdelava lutke.

- SPONTANA IGRA Z LUTKO (»Puppet Playing«)

Opazimo jo lahko takrat, ko se otrok svobodno pogovarja in igra z lutko. Gre za obliko svobodne igre, kjer se lahko igra več otrok in si med tem izmenjavajo vloge, imena, oblikujejo si domišljjski svet.

Slika 1: Spontana igra deklice z lutko (Whittier, 2017).
Pridobljeno 7. 1. 2019 iz <https://playandgrow.com/puppet-play-important/>.

- PRIPRAVA PRIZOROV Z LUTKO (»Puppetizing«)

Ta metoda je usmerjena predvsem odraslemu/vzgojitelju, saj usmerja z lastnim vzgledom otroke k pripravi prizorov na osnovi neke izmišljene ali resnične zgodbe, glasbe, domišljije. Pomembno je, da z izbiro lutke upoštevamo tudi igralni prostor, saj je za otroka pomembno, da se počuti svobodno v odnosu do svoje lutke. Otrokom pustimo svobodo pri izbiri besedila, saj bomo le tako pridobili njihove izvirne ideje in zamisli. Spodbujamo predstave, kjer se otroci med seboj opazujejo, saj tako pozitivno vplivamo na posameznika in celotno skupino.

Slika 2: Priprava scene.

Pridobljeno 7. 1. 2019 iz http://www.mojvrtec.com/?lang=&option=gallery&gid=20&album_id=1204&podrocje=2&page=PRVA%20STRAN.

- **PRIPOVEDOVANJE Z LUTKO (»Puppetelling«)**

Tu gre za preprosto pripovedovanje pravljic z lutkami, ko zgodbo pripoveduje lutka v prvi osebi, otroci zgodbo doživijo popolnoma drugače. Učitelju/vzgojitelju se tako ponuja možnost za kreativno interpelacijo in ustvarjanje pravljničnega/magičnega sveta za otroke.

Slika 3: Pripovedovanje z lutko.

Pridobljeno 7. 1. 2019 iz <https://www.ossenovo.si/lutke-na-obisku/>.

- POGOVARJANJE SKOZI LUTKO (»Puppetalking«)

S to metodo krepimo otrokov socialni in emocionalni razvoj, saj otroci svoja čustva in doživetja lažje izražajo skozi »medij«, ki jim ga lahko preprosto ponudimo mi. Pomembno je, da otroka poznamo in pri tem razumemo njegova čustva ter misli. Tu nam lutka lahko zelo pomaga, saj otrok lahko sproščeno v svojem jeziku spregovori z lutko. Otroku lutka predstavlja ščit, zato se v posredni komunikaciji z njo ne počuti izpostavljenega.

Slika 4: Pogovarjanje skozi lutko (Servizzi, 2008).
Pridobljeno 9. 1. 2019 iz <http://ecrp.uiuc.edu/v10n2/servizzi.html>.

- UČENJE Z LUTKO (»Puppeteaching«)

To metodo lahko uporabljamo pri doseganju kurikularnih ciljev, kot so motivacija, spomin in spoznavanju novih oseb, stvari, predmetov ... Z lutko vzgojitelj novo informacijo posreduje na bolj zanimiv in vznemirjen način, otroci se pa ob tem učijo celostno.

Slika 5: Učenje z lutko (Ho in Funk, 2018).
Pridobljeno 9. 1. 2019 iz <https://www.naeyc.org/resources/pubs/yc/mar2018/promoting-social-and-emotional-health>.

- IZDELAVA LUTKE (»Puppetmaking«)

Sama izdelava lutk otroku nudi razvoj na večjih področjih. Ni pomembno, kako lutka izgleda, ampak je pomembno, da otrok verjame, da je naredil medvedka, pa čeprav mu ta ni nič podoben. Vzgojiteljeva naloga je, da otroke spodbuja z različnimi vprašanji. Pomembna je vzgojiteljeva senzibilnost. Ob izdelavi bo otrok razvijal fino motoriko, koordinacijo oko-roka, spoznaval različne materiale... Otrok bo lutko, ki jo je izdelal sam, cenil veliko bolje kot pa katerokoli drugo. »Izdelovanje lastnih lutk otrokom omogoča, da se izražajo že od samega začetka, od trenutka, ko izbira lik. Vzgojitelji se morajo omejiti samo na nudenje praktične pomoči, da bi otrok lažje izrazil svoje ideje in občutke v fizični in materialni obliki« (Debouny, 2002).

Slika 6: Izdelava lutk.
Pridobljeno 9. 1. 2019 iz <http://kandoarts.net/index.php/puppet-making/>.

Misli o igri in otroku ter gledališču zaključimo z mislijo Rogerja Calloisa, enega znanih teoretikov igre: »Četudi otrok začne igro brez nekega cilja, to še ne pomeni, da igra nima nikakršnih pravil in principov. V svobodni (kreativni) igri funkcijo regulative prevzame, kot da bi občutek, ki na posreden, vendar zelo precizen način potrjuje ustvarjalni karakter igre. Ta občutek, ki ga poseduje otrok (če ga z napačnim vodenjem nismo blokirali, uničili), je neverjetna moč spoznavanja in razumevanja umetniških del«. Preproste papirnate lutke, z vsem, kar se zgodi okrog njih, tako postajajo nova očala za opazovanje sveta umetnosti (Sitar, 1991).

Kadar hoče otrok sam »uprizoriti teater«, mora vzgojitelj z vsem potrpljenjem podpirati to hotenje. Solo-igra naj se zato odvija brez publike ali pa naj otrok igra samo pred gledalci svoje starosti. Samostojno igranje je za razvoj posameznega otroka nadvse pomembno, ker ga uri v ročnih spretnostih in mu krepi smisel za dokončno oblikovanje. Tako mu oblačenje in vodenje lutke posredujeta spretnost in samodisciplino, medtem ko pri govorjenju poskuša svoje zamisli oblikovati tudi v stavkih. Kadar otrok uprizori igro, ki jo je nekoč videl, se utrjuje s tem njegov spomin, kadar pa hoče oblikovati neko snov po svoji domišljiji, se razvijajo njegove ustvarjalne sposobnosti. Vsekakor solo-igra bogati vzgojiteljeve pedagoške izkušnje in dviga otroku samozaupanje (Kovačič, 1981).

3 Namen

Namen naše diplomske naloge je otrokom približati lutkovno umetnost in izdelavo lutk. Najprej bomo otrokom v vrtcu odigrali lutkovno gledališko-predstavo, po pravljici »Zrcalce« avtorja Gregorja Viteza, nato pa bomo za otroke v obeh starostnih skupinah pripravili zanimive dejavnosti. Otrokom želimo z zanimivo in poučno pravljico približati lutke, ob tem pa se preizkusiti v izdelavi lutk in scene.

4 Globalni cilji

Cilji diplomskega dela so:

- spodbujanje ustvarjalnosti in domišljije,
- otrokom podati možnost spoznavanja z lutkovno umetnostjo in izdelavo lutk,
- usvajanje identifikacije,
- ustvariti drugačen pristop dela z otroki.

5 Operativni cilji

Operativni cilji diplomskega dela so:

- spodbujanje radovednosti in veselja do izdelave lutk in dejavnosti z njimi,
- otrok usvaja pojem identifikacije,
- razvijanje otrokove umetniške predstavljalnosti in domišljije,
- spodbujanje ustvarjalnosti,
- otrok ima možnost umetniškega izražanja,
- otrok s pravljico spoznava pojem drugačnosti,
- otrok spoznava pravljico s pomočjo lutk,
- razvoj domišljije, spodbujanje radovednosti in veselja lutk in dejavnosti z njimi,
- otrok usvaja pojem identifikacije,
- približevanje umetniške kulture s pomočjo lutk,
- otrok izraža lastno mišljenje,

- z besedami/stavki opisuje nastopajoče,
- otrok razvije stik in odnos z lutko,
- razvijanje fine motorike in domišljije z izdelavo lutk in gledališko predstavo,
- otrok se jezikovno izpopolnjuje, saj ob vodenju lutk, tvori stavke/besedne zveze (lastne ali že slišane),
- otrok sproščeno nastopa,
- krepi se njegova samozavest in jezik,
- lastna volja in želja po uprizarjanju otroške lutkovne predstave,
- približati veselje do igranja z lutkami.

6 Metodologija

Pri praktičnem delu diplomske naloge smo uporabili deskriptivno metodo in kavzalno neeksperimentalno metodo pedagoškega raziskovanja.

7 Praktični del

V praktičnem delu smo prikazali potek lutkovno-gledališke igre iz pravljice Zrcalce, avtorja Gregorja Viteza. Naš namen je bil, da bi otroci bolje spoznali lutkovno gledališče in rokovanje z lutkami. Po lutkovni predstavi, ki smo jo odigrali, je v vrtcu potekal tudi lutkovni teden, in sicer tako, da smo pripravili lutkovni kotiček, ki je bil viden vsem otrokom. V lutkovnem kotičku so bile lutke vseh vrst, prav tako tudi naše, poleg smo priložili še otroško literaturo in paravan. V dveh skupinah pa smo izvajali lutkovne dejavnosti na temo Zrcalce. Želeli smo na enako temo izdelati dve dejavnosti v različnih starostnih skupinah in otrokom približati kar zahtevno pravljico, na takšen način, da jo bodo vsi otroci razumeli. Najprej smo dve dejavnosti izvajali z otroki, ki so v starostnem obdobju 2–3 let. Prva dejavnost je potekala tako, da smo otrokom po zaigrani pravljici in pogovoru na tla prilepili liste A3 formata. Navodila so bila, da narišejo sebe, kot se vidijo v ogledalu oz. v primerni otrokovi starosti. Ob vsakem otroku je pa bilo postavljeno tudi majhno ogledalo. Druga dejavnost pa je segala v prepoznavanje drugačnosti, prav tako pa smo jim pripravili zanimive namizne igre. Z najstarejšimi otroki pa smo izdelovali lutke na palici in pravljico uprizorili. Ob lutkovnem kotičku so se otroci zadrževali večino časa in spontano uprizarjali (podoživljali) lutkovno-gledališko predstavo, velikokrat sva se jim z vzgojiteljico tudi same pridružile in ob tem preživljali lepe skupne trenutke.

7.1 Predstavitev vrtca

Praktični del diplomske naloge smo opravljali v domačem kraju Celje, v vrtcu Anice Černejeve, enota Sonce. Enota se nahaja v centru mesta Celje. Združuje pet oddelkov otrok od prvega do šestega leta starosti. Vrtec je vključen v veliko projektov (Fit, Eko, Sončni bralček, Zlati sonček, Pasavček). Ob vrtcu je veliko travnato igrišče, z veliko praktičnimi igrali in peskovniki. Bližnja okolica vrtca omogoča in spodbuja raziskovanje naravnega okolja bližnjega gozda, travnikov, reke ter družbenega okolja.

VIZIJA IN POSLANSTVO VRTCA ANICE ČERNEJEVE

Verjamemo, da lahko s svojo strokovnostjo in ustvarjalnostjo nudimo otrokom, staršem in zaposlenim prijazen in varen vrtec, v katerem bodo odraščali srečni in zdravi otroci.

Naše poslanstvo je vzgoja in učenje predšolskih otrok in partnerstvo s starši.

7.2 Predstavitev skupin

Lutkovne dejavnosti smo najprej izvajali pri starostni skupini otrok 2–3 let. V skupini je štirinajst otrok, od tega osem dečkov in šest deklic. Nato pa smo lutkovne dejavnosti izvajali še pri najstarejši skupini otrok, starih od 5–6 let. V skupini je štiriindvajset otrok, od tega petnajst deklic in devet fantov. V obeh skupinah so otroci veseli, razigrani in kreativni. Dejavnosti smo v obeh skupinah izvedli brez težav in z veliko dobre volje.

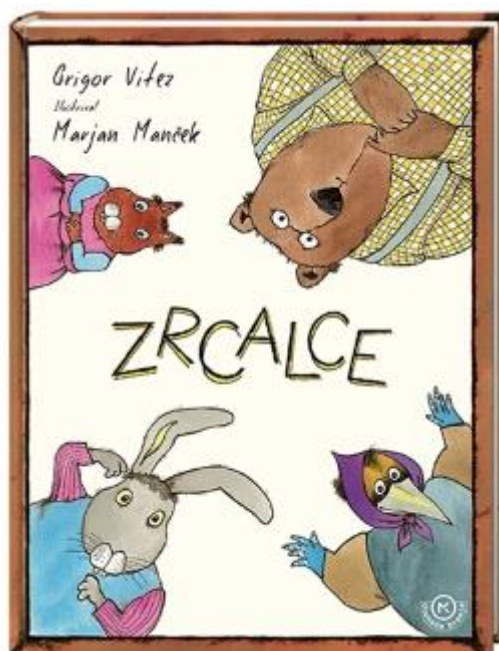
7.3 Opis pravljice

Pravljica Zrcalce avtorja Gregorja Viteza govori o sporu med živalmi zaradi njim neznanega predmeta. Celotna pravljica se dogaja na ledini gozdne jase, kjer prvi zrcalce opazi zajec. Ta se ogleduje v njem in se sprašuje, kdaj je v gozdu izgubil svojo sliko. Med glasnim razmišljanjem ga zmoti veverica. Zajec ji pojasnjuje, da je izgubil svojo sliko in da se ne more spomniti, kdaj jo je izgubil. Radovedno

veverico slika zelo zanima in si jo želi ogledati. Medtem ko si jo ogleduje, ugotovi, da v tej sliki vidi sebe. Tu se začne oporekanje med zajcem in veverico, čigava je slika. To iz drevesa dobro posluša Šoja, ta se pridruži, saj jo namreč zanima, zakaj se prepirata zajec in veverica. Ko ji vsak pojasni svojo zgodbo, se odloči, da bo ona določila, kdo ima prav. Tako tudi Šoja pogleda v zrcalce in zagleda sebe. Na ves glas se zasmеji in ju ogovori, da se prepirata za njeno sliko. Tako se vneti prepir med zajcem, veverico in Šojo, prepir je tako glasen, da ga zasliši medved. Le-ta pridrvi iz gozda, saj ga zanima, čemu se prepirajo živali. Ker se živali ne morejo dogovoriti, katera ima prav, se medved odloči, da jim bo pri tem pomagal on. Zajec, veverica in Šoja se strinjajo in mu pokažejo sliko, medved se glasno zasmеji in jih ozmerja. Ker medved verjame v svoj prav, zrcalce odnese s seboj domov. Ko pride domov, svojo zgodbo navdušeno pove ženi medvedki in dvema sinovoma. Sliko si ogledujeta tudi sinova in pri tem komentirata, da v sliki vidita majhna medvedka. Veliki medved pa zgodbo zaključí z mislijo, da je to res in da v sliki res vidita majhnega medvedka, ampak to samo zato, ker sta še majhna in vse vidita pomanjšano.

Zgodbo Zrcalce smo izbrali, saj nam je ostala v spominu iz otroških dni v vrtcu in šoli. Prav tako so nam v spominu ostale ilustracije Marjana Mančka. Pravlјica je humoren prikaz nesporazuma, ki ga povzroči živalim neznaní predmet. Nesporazum preraste v prepir, v katerem na koncu zmaga najmočnejši, medved. Tema zgodbe je drugačnost, saj živali skozi zrcalce spoznavajo skupne/različne značilnosti med seboj. Otroci skozi pravljico spoznavajo, kako živali vedno vidijo le sebe in verjamejo v svoj prav ter kako na koncu si nihče ne upa oporekati velikemu in glasnemu medvedu.

Pravljico smo jim želeli zaigrati z lutkami, saj je to otrokom nekaj novega, prav tako pa tudi eden izmed drugačnih pristopov dela. Samo pravljico smo prilagodili starosti otrok, da bi jo otroci lažje doјeli (opazovali smo se v ogledalu, iskali razlike in podobnosti ...), ob tem smo jim pa še približali lutke (otroci so se lahko z lutkami igrali, se jih dotikali, s starejšimi otroki smo se pogovarjali o izdelavi lutk, materialu ...) z zanimivo pravljico, sami pa smo se preizkusili v izdelavi lutk in scene.

Slika 7: Naslovnica pravljice Zrcalce (Svet knjige).
Pridobljeno 10. 1. 2019 iz <https://www.svetknjige.si/izdelek/19997/zrcalce-domace-branje?sort=1>.

7.4 Gregor Vitez

Gregor Vitez je znameniti hrvaški pesnik, ki je v sredini 20. stoletja pisal pesmi predvsem za mlade, pa tudi za odrasle. Spada med najznačilnejše pesnike hrvaške otroške književnosti. Njegove pesmi otrokom odkrivajo lepoto sveta iz najrazličnejših zornih kotov, hkrati pa tudi lepoto poezije. Gregor Vitez je začetnik moderne hrvaške otroške poezije. Je pesnik, ki je takratni pedagoški poklic zamenjal za načela igre z izbiro tem pravljic za pomoč v oblikovanju jezika. Humor je temelj njegove poezije, je začetnik novega in modernega otroškega pesništva. Vitez je pisal svobodno in doprinesel stilske, jezikovne in izrazne novosti, katere so vplivale na mnoge druge otroške pisatelje in pesnike. Njegove pesmi predstavljajo otroštvo, polno zaupanja, veselja, smeha in optimizma.

Pravljica Zrcalce (Ogledalce) je bila prvič objavljena leta 1965. Pisatelj je s svojo pravljico želel s tem, ko je živalim pripisal človeško-psihološki značaj, otrokom odpreti pogled v človeški značaj. Prav tako v pravljici opazimo, da je pisatelj z namenom dal živalim tudi psihološke odlike otrok, ko se srečajo z nečim

neznanim, k temu pa spada tudi naučen/posneman značaj iz sveta odraslih (vztrajanje pri svojih trditvah/ zmaga močnejšega). Tukaj opazimo brezčasnost njegovih pravljic. Skozi pravljico nas spremljajo prečudovite ilustracije Marjana Mančka, ki nas spominjajo na prizore iz gledališča z zrcalcem na travi in z gozdom v ozadju. Vitez je, kot je sam rekel, ustvarjal zato, da otrokom pričara radost in da z nečim malim doživijo nekaj lepega, ter da se ob tem tudi smeji. Želel je, da bi njegova besedila nam pomagala pri nalogah in ciljih v prihodnosti.

Gregor Vitez spada prav tako tudi med pisatelje, ki so bili kot kritično zrcalo takratnega stanja družbe, ki tega ni direktno kritiziral, ampak indirektno preko otroških del. Motiv zrcala lahko dojemamo tudi kot ekspresivno kritiko družbe, ko odraža stanje samoumevne nekritičnosti. Tekst je namenjen mladim, kontekst pa odraslim. Čas, v katerem je Vitez ustvarjal sodobne pravljice in pesmi, je bil naklonjen kritiki družbe, zato je kot avtentičen umetnik bil sposoben inteligentno in humorno napisati kodirano besedilo za otroke in odrasle. Otroška in mladinska književnost daje tudi prostor svobode. Slovenski ilustrator Marjan Manček je razumel Vitezovo subverzivno kritiko in jo nadgradil z motivom razbitega (na steno obešenega zrcala) kot vizionarsko metaforo za avtoritarne vodje.

7.5 Opis nastopajočih živali

ZAJEC

V pravljici nastopi kot prvi, ki najde izgubljeno zrcalce in vzklikne: »Oh, saj to je moja slika.« Izdelali smo ga iz belega filc materiala in ga napolnili s poliestrom. Naredili smo ga manjšega kot ostale živali, saj smo ga želeli prikazati kot majhno in milo žival. Dodali smo mu še oči, brke, smrček in ušesa.

VEVERICA

V pravljici nastopi kot druga, saj jo zanima, kaj je našel zajec. Tu se tudi začne prvo oporekanje. Izdelali smo jo iz svetlo oranžnega filc materiala in jo napolnili s poliestrom. Naredili smo ji še brčice, nos, dolgi rep in ušesa.

ŠOJA

V pravljici se pridruži prepiru med zajcem in veverico. Izdelali smo jo iz oranžnega filc materiala in jo napolnili s poliestrom. Dodali smo tudi rjavi filc, ki služi kot perje, prav tako smo naredili tudi kljun in oči.

MEDVED

V pravljici nastopi kot zadnji, ki se pridruži prepiru med živalmi. V pravljici ga spoznamo kot najpametnejšega in najmočnejšega, prav tako pa spoznamo, da se ga živali bojijo. Izdelali smo ga iz rjavega filc materiala in ga prav tako napolnili s poliestrom. Lutka medveda je največja izmed lutk, saj smo ga želeli prikazati kot močnega. Dodali smo mu tudi oči, smrček in pa moder metuljček.

MEDVEDKA

V pravljici nastopi ob koncu v medvedji hišici. Prepoznamo jo kot gospodinjo, ki ne oporeka medvedu in verjame v njegov prav. Naredili smo jo iz rjavega filc materiala in jo napolnili s poliestrom. Dodali smo ji oči, ušesa, smrček in pa tudi pisan predpasnik.

MEDVEDEK

V pravljici nastopa ob koncu, kjer se pogovarja z očetom medvedom. V pravljici ga poznamo kot boječega in poslušnega sina. Tudi njega smo naredili iz rjavega filc materiala in ga napolnili s poliestrom. Dodali smo mu smrček, brčice, oči in pa moder dodatek okoli vratu.

Izdelava lutk na palici se nam je zdela najboljša odločitev zaradi izbire pravljice in nato same izvedbe lutkovne predstave, saj v pravljici nastopa več živali istočasno. Prav tako smo se preizkušali s samim potekom organiziranja in priprave lutkovne predstave od začetka pa do izvedbe. Pomembno nam je bilo, da so lutke estetske in da so otroke pritegnile.

7.6 Potek izdelave lutk

Za lutkovno predstavo smo lutke na palici izdelali sami doma. Najprej smo kupili vse potrebno za izdelavo naših lutk. Potrebovali smo material filc (več barv), poliester, saj smo lutke tudi napolnili, palice ter različna lepila. Nato smo se lotili same izdelave lutk, najprej smo vse živali, ki nastopajo v pravljici, obrisali/narisali ter jo nato tudi izrezali. Za izdelavo lutk smo si vzeli čas, prav tako pa tudi za vse dodatke (oči, usta, nos, brke, krila, predpasniki ...). Želeli smo si lutk, ki bi otroke hitro pritegnile, zato smo uporabili veliko pisanih barv. Ko so bile lutke narisane, smo se lotili šivanja in polnjenja ter lepljenja. Izdelali smo naslednje lutke: medveda, medvedko in majhnega medvedka, veverico, zajca in šojo.

7.6.1 Nastanek lutk na palici

Izdelave lutk za našo predstavo smo se lotili tako, da smo vsako lutko dvakrat narisali na filc in jo nato izrezali. Pomembno nam je bilo, da so lutke preproste in da otroke pritegnejo z vso svojo močjo. Nato smo lutke ob robovih sešili s pomočjo šivalnega stroja. Lutkam smo potem dodali vse potrebne dodatke: oči, smrček, brke, perje ... Na koncu smo lutko napolnili s poliestrom in dodali palico. Tako so nastale naše lutke na palici. Vseh šest lutk je nastalo na enak način.

Slika 8: Izdelane lutke.

Slika 9: Potek izdelave lutk.

7.7 Potek izdelave scene

Za lutkovno-gledališko predstavo smo naredili tudi sceno, da bi bila naša lutkovna predstava kar se da bolj uprizorjena in doživeta. Sceno smo izdelali tako, da smo na belo rjuho s tempera barvami narisali podobo jase in gozda, saj se velika večina pravljičice dogaja prav na jasi ob gozdu. Narisali pa smo tudi podobo notranjosti medvedje hiše, ki smo jo potrebovali predvsem ob koncu pravljičice za dialoge med medvedki. Uporabili smo veliko zelene in modre barve, pri notranjosti hiške pa smo uporabili pisane barve.

Slika 10: Potek izdelave scene.

7.8 Izvedba lutkovno-gledališke predstave

Lutkovno-gledališko predstavo smo uprizarjali v telovadnici vrtca Anice Černejeve. Pred predstavo smo uredili sceno in prostor, da so se otroci počutili kot v gledališču. Nekaj dni pred samo predstavo smo izdelali vabila in jih razdelili po skupinah v vrtcu. Najprej smo predstavo uprizorili za najmlajše (1–3 let). Ko so se otroci udobno namestili, smo jih lepo pozdravili in jih nagovorili k poslušanju in ogledu naše predstave »Zrcalce«. Pravljico smo začeli s pripovedovanjem začetnih stavkov. Menili smo, da je tako najbolje, saj nam je stil pisanja v knjigi zelo všeč. Nato pa smo pri govoru začeli uporabljati tudi lutke in lutkovno-gledališka predstava se je začela. Pri igranju predstave nam je pomagala sošolka. Za najmlajše smo zgodbo prilagodili, in sicer tako, da smo samo besedilo govorili bolj počasi in razločno. Sam potek pravljice je bil počasnejši. Poskušali smo se čim bolj vživeti v življenje lutke. Ob sami izvedbi so otroci glasno komentirali in bili vidno navdušeni. Mlajšim otrokom (1–3 let) smo lutkovno-gledališko predstavo odigrali dvakrat, saj smo želeli, da otroci spoznajo nastopajoče živali in si jih dobro ogledajo. Zanje je bilo to prvo srečanje z lutkami in gledališko predstavo. Ob koncu predstave so se lutke predstavile in otroci so se jih lahko dotaknili in se z njimi tudi pogovarjali, nato pa smo skupaj z vzgojiteljicami zapeli pesem o medvedku. Otroci so bili zelo navdušeni, predvsem nad tem, da so se lahko dotaknili lutk in scene. Najbolj jih je zanimalo, kaj vse je bilo skrito za sceno. Nekateri so že poskušali improvizirati predstavo, kar nam je bilo zelo všeč, saj je bil to dokaz, kako zelo smo se otrok dotaknili s predstavo.

Kasneje pa so prišli na predstavo še starejši otroci. Otroke smo najprej prijazno pozdravili in z njimi poskušali navezati stik oz. jih spodbuditi k sodelovanju. Vprašali smo jih, ali vedo, zakaj smo se danes zbrali v telovadnici. Otroci so odgovorili, da so prišli v gledališče na lutkovno predstavo z naslovom Zrcalce. Nato smo odigrali predstavo. Predstavo smo odigrali drugače, saj smo upoštevali starostno razliko med prvim starostnim obdobjem in drugim starostnim obdobjem. Tudi tu smo na začetku uporabili pisateljeve uvodne besede. Predstava se je razlikovala predvsem v času, veliko več je bilo dialoga med živalmi, prav tako so živali med predstavo tudi kaj otroke vprašale, njim so pa otroci z veseljem odgovorili. Otroci so z zanimanjem poslušali. Na koncu gledališke predstave pa

smo zaslišali glas otrok, ki so si želeli ponovitve. S samo predstavo smo v neko rutino želeli vplesti nekaj novega, nekaj, kaj bi otroke takoj pritegnilo. Bili smo presenečeni in presrečni, da je bila predstava otrokom tako zelo všeč, da so si želeli ponovitve. Tudi z njimi je nato sledil pogovor z lutkami, o njihovem mnenju. Otroci so lutke lahko spraševali po želji, lutke so jim pa prijazno odgovarjale na vprašanja. Po pogovoru so si lahko še starejši otroci ogledali lutke, se jih dotaknili, prav tako pa tudi scene. Tisti najbolj pogumni pa so odšli za paravan in uprizorili svojo lutkovno-gledališko predstavo.

S samo lutkovno-gledališko predstavo in njeno pripravo smo se srečali prvič in nam je predstavljal velik izziv že od samih začetkov. V spominu nam bo najbolje ostalo navdušenje otrok ob in po predstavi ter potrditev teorije, da otrok ne potrebuje veliko, da ga motiviramo in razveselimo. Otroci so se sproščeno pogovarjali z lutko, ji postavljali vprašanja in poslušali njene odgovore. Želeli so se jih dotakniti in odigrati z njimi predstavo. Lutke so jim bile všeč predvsem zato, ker so mehke in pisanih barv. Zavedamo se, kaj vse lahko otroku ponudimo in prav je, da jih krepimo na vseh področjih ter da uporabljamo različne metode dela. Če bi lahko spremenili ali kaj dodali v odigrano predstavo, bi bilo bolje, če bi najmlajšim otrokom predstavo odigrali vsaj dvakrat na teden, saj je sama zgodba pretežka za najmlajše. Tudi starejšim je pomen zgodbe še pretežak, ampak z dejavnostmi smo otrokom približali rdečo nit zgodbe. Dobro bi bilo, če bi ob igranju otrokom še zapeli kakšno pesem, ki se navezuje na živali, ki nastopajo v pravljici. To vemo sedaj, saj smo se na tem področju nekaj novega naučili in prepričani smo, da bomo naslednjič tudi to upoštevali.

Slika 11: Igralni prostor gledališke predstave.

7.9 Dejavnosti z otroki v prvem starostnem obdobju

PRIPRAVA 1

Tema: Pravljica Zrcalce (Gregor Vitez)

Cilji (globalni):

- doživljanje, spoznavanje in uživanje v umetnosti,
- razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo,
- razvijanje ustvarjalnosti in specifičnih umetniških sposobnosti.

Cilji (operativni):

- spodbujanje radovednosti in veselja do izdelave lutk in dejavnosti z njimi,
- otrok usvaja pojem identifikacije,
- razvijanje otrokove umetniške predstavljalnosti in domišljije,
- spodbujanje ustvarjalnosti,
- otrok ima možnost umetniškega izražanja,
- otrok s pravljico spoznava pojem drugačnosti,
- otrok spoznava pravljico s pomočjo lutk,
- razvoj domišljije,
- otrok z besedami opisuje svojo risbico,
- otrok razmišlja o razliki med živalmi (pravljica/realnost).

Metode dela: metoda pogovora, razgovora, demonstracije.

Oblike dela: skupna, skupinska, individualna.

Sredstva: list papirja, voščenske, ogledalo.

Uvod

Otrokom še enkrat predstavimo pravljico »Zrcalce, Gregor Vitez«. Celotno pravljico otrokom pripovedujejo lutke. Nato sledi pogovor o opisu lutk, katera žival je to, glasovno to žival posnemamo, opišemo, kaj vse imajo te živali na sebi oblečeno, kakšne barve so, kje živijo ...

Glavni del

Otrokom na tla prilepimo velike kose belega papirja. Njihova naloga je, da narišejo sebe, kot se vidijo v ogledalu (domišljijsko oz. primerno starosti otrok). Velik pomen podajamo na drugačnost (razliko), tako kot v pravljici med živalmi tako kot v realnem življenju med ljudmi. Otroke spodbujamo z vprašanji, v čem se zajec v pravljici razlikuje od medveda, veverice, ptice ... Nato si skupaj z otroki ogledamo risbice, ki so nastale, vsak otrok ima možnost, da po želji opiše, kaj je narisal, spodbujamo temo drugačnosti, kaj je narisal drugače kot njegov prijatelj, če pa to ne želi, pa mu pomagamo s spodbudnimi vprašanji (opis risbice).

Zaključek

Ureditev lutkovnega kotička (oblikujemo ga s pomočjo otrok v predelu igralnice, uporabimo tudi svoje plakate, na katerih so slike izdelave lutk). Otroci po želji z lutkami uprizorijo pravljico (Zrcalce).

Evalvacija

Z otroki smo najprej ponovno prebrali/uprizorili pravljico Zrcalce. Sama rdeča nit zgodbe je otrokom bila nerazumljiva, zato smo jim skozi dejavnosti želeli približati bistvo pravljice. Ko smo pravljico prebrali, smo se z otroki najprej pogovarjali, katere živali nastopajo v pravljici, kakšne barve so, kako so oblečene, kje živijo te živali ... Nato pa smo otroke vprašali: »Ali so živali na jasi prav zares našle vsaka svojo fotografijo oz. sliko?« Otroci so odgovorili: »Da, vsaka žival je na jasi našla svojo fotografijo.« Ker so otroci odgovorili po pričakovanjih, smo jih odpeljali pred veliko ogledalo, ki krasi steno igralnice. Posedli smo se v krog, nato pa smo enega po enega povabili pred ogledalo. Vprašali smo jih, koga vidijo v ogledalu. Otroci so odgovorili s svojimi imeni. Nato pa smo na tla položili majhno ogledalce in v to ogledalce se je pogledala lutka zajček. Otroke smo ponovno vprašali, ali je zajček našel svojo fotografijo ali pa vidi le svoj odsev v ogledalu. Otroci so razmišljali in ugotovili, da se zajček ogleduje v ogledalu. Tako smo otrokom s pomočjo ogledal približno razložili, da so se živali v gozdu in na jasi le ogledovale v ogledalu in da niso našle vsaka svojo fotografijo. Nato je otroke zanimalo, zakaj oče medved ni vedel, da je to ogledalo. Najprej smo dobro razmislili, kaj bomo otrokom odgovorili. Povedali smo jim, da so živali prvič videle ogledalo in si niso znale razložiti, kaj bi bilo to, zato so trdile, da so to

njihove slike. Nato smo prešli na dejavnosti. Otrokom smo že pred začetkom na tla prilepili bele liste in poleg postavili majhna ogledala. Potem pa smo jih povabili k ustvarjanju. Navodila smo jim poskušali podati jasno. Otroci so risali sebe, kot se vidijo v ogledalu. Pred dejavnostjo nismo vedeli, kaj lahko pričakujemo od otrok in videli smo, kako so nekateri bili bolj zavzeti kot ostali. Otrokom so bila ogledala zelo zanimiva. Nekateri so dojeli navodila, nekateri pa so se najprej igrali, šele ob naši spodbudi pa so začeli ustvarjati. Opazili smo, da je samo en deček narisal človeško obliko. Ostali otroci so pa bili še stopnjo za njim in risali kroge, črte. Tu smo se naučili, kako je deček razmišljal celostno, čeprav se ne vidi cel v ogledalu, je narisal celostno podobo človeka. Izkušnja se nam je zdela zelo zanimiva in poučna. Tudi ob pogovoru z vzgojiteljico smo ugotovili, da otrok ne smemo podcenjevati in jim moramo zadati tudi težje miselne naloge, pomembno je le, da jim na pravi način dejavnost predstavimo, nekaterim tudi večkrat. Otroci so ob naši dejavnosti prav tako spoznavali sebe, dele telesa, barve, ob tem pa tudi razmišljali, kaj bi narisali, da bi bil izdelek najboljše podoben njim. Otroci so ob tem osvajali tudi pojem identifikacije. Ob koncu ustvarjanja smo se z otroki tudi pogovarjali o risbica, ki so nastale. Nekateri starejši otroci so z nami ustvarili lep dialog, kaj vse so narisali na risbici (obraz, noge, roke, barva oblačil ...). S samo izvedbo dejavnosti smo zadovoljni, saj so otroci bili aktivni in ustvarjalni. Všeč nam je bilo tudi to, da so jih naše lutke pritegnile in jim postale všeč. Ob koncu smo v igralnici skupaj ustvarili lutkovni kotiček. Na njem so bile različne lutke in otroška literatura. Kotiček je v igralnici ostal še veliko časa, tako da so si otroci lahko knjige vsakodnevno ogledovali, prav tako pa so se lahko med prsto igro igrali z lutkami. Naš cilj in namen same diplomske naloge je pri tej skupini zadovoljen in je samo potrditev, kako zelo radi imajo otroci lutke.

Slika 12: Dejavnosti v prvem starostnem obdobju.

PRIPRAVA 2

Tema: Pravlјica Zrcalce (Gregor Vitez), spoznavanje razlik in podobnosti med živimi bitji.

Cilji (globalni):

Umetnost:

- doživljanje, spoznavanje in uživanje v umetnosti,
- razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo.

Družba:

- spoznavanje samega sebe in drugih ljudi,
- otrok se postopoma seznanja s širšo družbo in kulturo.

Narava:

- spoznavanje svojega telesa,
- odkrivanje razlik/podobnosti med živimi bitji.

Cilji (operativni):

- spodbujanje radovednosti in veselja lutk in dejavnosti z njimi,
- otrok usvaja pojem identifikacije,
- razvijanje otrokove umetniške predstavlјivosti in domišljije,
- spodbujanje ustvarjalnosti,
- otrok s pravljico spozna pojem drugačnosti,
- otrok spozna pravljico s pomočjo lutk,
- razvoj domišljije,
- otrok razmišlja o razliki med živalmi (rep, smrček, velikost, število nog ...),
- otrok razmišlja o razliki med ljudmi (različne barve las, dečki/deklice, oblačila, barva kože ...),
- otrok spozna svoje telo s pomočjo ogledala.

Metode dela: metoda pogovora, razgovora, demonstracije.

Oblike dela: skupna, skupinska, individualna.

Sredstva: fotografije realnih živali, fotografije različnih ljudi, neme slike človeške figure, lutke.

Uvod

Otrokom še enkrat uprizorimo otroško lutkovno predstavo Zrcalce. Med nastopom različnih živali uporabimo tudi otroške pesmice, ki se navezujejo na žival, ki nastopa. Ob koncu predstave se z otroki pogovorimo o pravljici in se spoznavamo z lutkami. Poimenujemo dele telesa, poimenujemo žival, pogovorimo se o tem, kje živijo ...

Glavni del

- Z otroki se najprej postavimo pred veliko ogledalo v igralnici, kjer se ogledujemo in spoznavamo dele telesa, najprej zastavljena vprašanja pokažemo na svojem telesu, nato še na telesu prijatelja.
- Otrokom na mizo postavimo fotografije realnih živali, ki nastopajo v pravljici, naloga otrok je, da poimenujejo živali in njihove dele telesa. Nato postavimo še neme slike živali, otroci postavijo dele telesa (šape, oči, smrček, rep, perje) tja, kamor sodi. Ob tem sprašujemo oz. smo pozorni, kaj katera žival ima, kar druga nima.
- Prav tako otrokom pripravimo realne fotografije različnih ljudi (razlika v barvi kože, las, spolov ...) in z otroki poimenujemo razlike. Pripravimo tudi neme slike človeške figure, naloga otrok je, da prepoznajo, kateri spol je na sliki.

Zaključek

Z otroki posnemamo živali, ki nastopajo v pravljici v njihovem realnem svetu. Poskušamo zajeti vse karakteristike držo, hojo, zvoke, obnašanje ...

Evalvacija

Z našo drugo dejavnostjo pri najmlajših otrocih smo se želeli otrokom približati s samo zgodbo, hkrati pa jih preizkusiti v določenih nalogah. Otrokom smo najprej predstavili lutke, saj smo v nekaterih opazili strah. Dovolili smo, da lutke primejo v naročje in naredijo prvi vtis z njimi, saj so to bili otroci, ki so stari od 2–3 let. Med njihovim spoznavanjem in opazovanjem lutk smo pripravili sceno za predstavitev pravljice. Pravljico smo s pomočjo lutk odigrali. Med samimi odseki

pravljice smo otrokom zapeli pesmico o tisti živali, ki je nastopala, ob tem nas je vzgojiteljica spremljala s kitaro. Nato smo se z otroki pogovorili o živalih, ki nastopajo v pravljici. Otroke smo spodbujali z vprašanji, da so nam na lutkah in realnih fotografijah živali pokazali, kje imajo živali oči, nos, brke, šape, perje, kljun ... Ob tem smo se z otroki pogovarjali tudi o barvah lutk in živali.

Slika 13: Pripoved pravljice.

Zatem smo otrokom še enkrat pokazali realne fotografije nastopajočih živali, tako smo tu posnemali glasove živali (kako se oglašajo, tudi poimenovali smo jih ...), prav tako smo jih pa tudi oponašali (hoja, gibi). Ker razumemo, da so ti otroci še majhni, smo dejavnosti razdelili na dva dela. Tako smo naslednji dan spet pravljico prebrali s pomočjo lutk in ob tem zapeli pesmice, nato pa smo opazovali razlike med nami (npr. kdo ima dolge lase, kdo kratke, barve oblačil, copat ...). Nato pa smo se pogovarjali o delih telesa, otroci so najprej določen del telesa pokazali na sebi, nato še na prijatelju (kje roka, noga, usta, nos). Prav tako smo se ogledovali tudi v ogledalu, ki je v igralnici in tako smo vsi skupaj poimenovali in pokazali dele telesa. Pripravili smo tudi različne realne fotografije ljudi po svetu (rumena, bela, črna rasa, moški, ženske). Naš namen je bil, da z otroki poiščemo

razlike, kolikor se le da. Predvsem smo pa želeli, da otroci sami povedo, ali je na fotografiji deklica/deček, kaj ima oblečeno, kakšne lase ima ... Nato pa smo jim ob drugih zaposlitvah in prosti igri pripravili še živalske sestavljanke. Namreč na mizo smo postavili obrise živali, otroci pa so na te slike postavljali pravilno zloženko, da je nastala pravilna žival. Moramo priznati, da so nekateri otroci nalogo opravili z lahkoto, drugi pa so potrebovali spodbudo. Otroci so se sestavljanek lotili samostojno. V diplomskem delu smo se za izvedbe priprav srečevali z različnimi starostnimi skupinami otrok in opazili smo ogromne razlike ter se tudi naučili stvari prilagajati starosti otrok. Glavno spoznanje smo dosegli, ko smo opazili, da najmlajši otroci, in pa tudi starejši, mnogo stvari že razumejo in zmorejo doseči le višje cilje in naloge jim moramo zadati ter jih ne smemo podcenjevati.

Slika 14: Dejavnosti v prvem starostnem obdobju.

7.10 Dejavnosti z otroki v drugem starostnem obdobju

PRIPRAVA 1

Tema: Pravljica Zrcalce (Gregor Vitez).

Cilji (globalni):

- doživljanje, spoznavanje in uživanje v umetnosti,
- razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo,
- razvijanje ustvarjalnosti in specifičnih umetniških sposobnosti.

Cilji (operativni):

- spodbujanje radovednosti in veselja do izdelave lutk in dejavnosti z njimi,
- približevanje umetniške kulture s pomočjo lutk,
- otrok ob pripovedovanju pravljice samostojno vodi lutke,
- otrok izraža lastno mišljenje,
- z besedami/stavki opisuje nastopajoče,
- otrok razvije stik in odnos z lutko,
- razvijanje fine motorike in domišljije z izdelavo lutk in gledališko predstavo,
- otrok se jezikovno izpopolnjuje, saj ob vodenju lutk, tvori stavke/besedne zveze (lastne ali že slišane),
- otroci ustvarijo lastno lutkovno gledališče.

Metode dela: metoda pogovora, razgovora, demonstracije.

Oblike dela: skupna, skupinska, individualna.

Sredstva: bel list papirja, voščenske, škarje, realne slike živali.

Uvod

Otrokom s pomočjo lutk še enkrat predstavimo pravljico. Del slikanice je prilepljen na steni, otroci lahko pravljico spremljajo na drugačen način. Tako jim zagotovimo, da pravljico lažje spremljajo, sodelujejo. Otroke spodbujamo, k lastnemu mišljenju o pravljici (mnenje, katere živali nastopajo v pravljici, kako se

te živali oglašajo/gibajo, kje srečamo te živali, zanimajo nas razlike/podobnosti med nastopajočimi živalmi ...).

Lutke so otrokom ves čas na voljo in jim pustimo, da se jih dotikajo, se z njimi igrajo ter nas ob tem kaj vprašajo.

Glavni del

Z otroki izdelujemo ploske lutke na temo pravljice Zrcalce. Otroke razdelimo v šest manjših skupin, kjer otroci izdelujejo svoje ploske lutke. Na mizah pripravimo vse potrebno za izdelavo ploskih lutk (realne fotografije nastopajočih živali, voščenske, liste papirja, škarje ...). Otroci se poljubno postavijo h katerikoli mizi in ustvarjajo. Ob koncu ustvarjanja otroci predstavijo lutke in jih opišejo in naključno izbrani, med svojim lutkam iščejo razlike oz. podobnosti.

Zaključek

Otroci po želji uprizorijo (podoživljajo) pravljico s ploskimi lutkami ali z lutkami na palici (gledališče).

Ureditev lutkovnega kotička (oblikujemo ga s pomočjo otrok v predelu igralnice, uporabimo tudi plakate, na katerih so slike izdelave lutk).

Evalvacija

Tudi s starejšimi otroki smo izvajali zastavljene dejavnosti. Najprej smo jim prebrali pravljico Zrcalce, nato pa je sledil razgovor, kdo nastopa v pravljici, kje živijo te živali, zakaj so se živali prepirale ... Zgodbo smo obnavljali s pomočjo slikanic, ki so v knjigi. Otroci so na zastavljena vprašanja dobro odgovarjali, znali so povzeti pravljico, prav tako so znali ponoviti tudi nekatere dialoge živali. Opazili smo, da niso najbolj razumeli besede »zrcalce«, ko smo jim zastavili vprašanje, kaj je to zrcalce, so nam podali različne odgovore. Nato smo jih povabili pred veliko ogledalo, ki je v igralnici, tam smo se ogledovali v ogledalo in ugotavljali razlike med nami, opazovali smo razlike, kot so npr. dečki/deklice, dolgi/kratki lasje, barve oblačil, las, oči ... Želeli smo, da bi vsi otroci dojemali temo zgodbe. Skozi pogovor smo jim razložili, da je ogledalo in zrcalo ena in ista stvar. Ena izmed deklic, ki je med starejšimi v skupini, je dejala: »Torej so se živali v gozdu prepirale zaradi ogledala.« Njena povezava nas je presenetila in tu smo opazili, da smo otrokom približali zgodbo. Naslednji dan smo na steno igralnice

prilepili ilustracije iz pravljice, namreč želeli smo, da bi otroke spodbudili k drugačnemu pripovedovanju pravljice (samostojnemu in domišljjskemu). Med pripovedovanjem pravljice smo otrokom dopustili, da smo skupaj pripovedovali pravljico, namreč vsak otrok je po želji lahko opisal dogodek na ilustraciji. Tako so se otroci sprostili in samostojno opisovali dogodke. Naslednji dan smo otrokom s pomočjo vzgojiteljice pravljico zaigrali z našimi lutkami. Uporabili smo sceno in glasbo. Ker so si otroci želeli ponovitve, smo jo zaigrali še enkrat, ob tem pa smo ob vsakem nastopu kakšne živali zapeli pesem o tisti živali. Nato je sledil pogovor o lutkah, katere živali nastopajo, kakšne barve smo izbrali za njih, kako smo jih izdelali, iz katerega materiala so, kako pravimo tem lutkam. Prav tako smo si dobro ogledali sceno. Zatem so si otroci lahko ogledali lutke, jih pestovali in se z njimi igrali, nato pa smo s pomočjo otrok izdelala lutkovni kotiček. Vanj smo postavili različne lutke (prstne, ploske in tudi moje lutke na palici). Obogatili smo ga z različnimi otroškimi lutkovnimi knjigami. Prav tako smo otrokom v igralnici pustili paravan s sceno, katerega smo uporabljali ob pravljici. Ob prosti igri so se otroci lahko samostojno igrali v kotičku z lutkami. Naslednji dan smo z otroki spet ponovili pravljico, pri tem pa so nam pomagale lutke. Nato smo se spet pogovorili o pravljici, poudarek smo želeli usmeriti na živali, ki nastopajo v pravljici. Z otroki smo se pogovorili, kakšne so te živali v resnici, ob tem smo si pripravili tudi fotografije živali v realnem svetu. Želeli smo, da bi ob dejavnosti, ki sledi, otroci povezali svojo domišljijo z realnim svetom. Nato smo otrokom podali jasna navodila za dejavnost. Na vsako mizo smo postavili realne slike živali, ki so nastopale v pravljici. Naloga otrok je bila, da so narisali in pobarvali žival ter jo nato izrezali.

Slika 15: Risanje živali.

Slika 16: Dejavnosti v drugem starostnem obdobju.

Na koncu smo pa lutke pritrdili na palice in tako so nastale naše ploske lutke. Lutke od vseh otrok so pridobile svoj prostor v lutkovnem kotičku, tako da so se lahko igrali s svojimi lutkami. Velika gneča je nastala v kotičku, saj so se otroci želeli igrati z lutkami, prav tako so si postavili stole in nekateri so sedeli in poslušali, ostali pa so uprizarjali lutkovno predstavo. Zanimivo jih je bilo opazovati, saj si otroci veliko zapomnijo v kratkem času. Najbolj so uživali v igranju preprirov med živalmi. Otroci so pravljico uprizarjali s svojimi in našimi lutkami, tu jih nismo omejevali, le opazovali smo jih in jih z navdušenjem poslušali. Nekaj časa smo bili opazovalec predstave, nato pa so si zaželeli, da bi tudi mi nastopali skupaj z njimi. Z veseljem smo se pridružili njihovi igri. Z dejavnostmi smo si pridobili nova znanja in izkušnje, ki jih ne bomo nikoli pozabili. Naši cilji in nameni so bili popolnoma izpolnjeni.

Slika 17: Lutkovni kotiček in izvedba lutkovne predstave v drugem starostnem obdobju.

PRIPRAVA 2

Tema: Pravljica Zrcalce (Gregor Vitez), otroška dramatizacija pravljice.

Cilji (globalni):

- doživljanje, spoznavanje in uživanje v umetnosti,
- razvijanje izražanja in komuniciranja z umetnostjo,
- razvijanje ustvarjalnosti in specifičnih umetniških sposobnosti.

Cilji (operativni):

- spodbujanje radovednosti in veselja do lutk in dejavnosti z njimi,
- približevanje umetniške kulture,
- otrok uporablja domišljijo,
- otrok izraža lastno voljo do sodelovanja in nastopanja,
- z besedami/stavki opisuje nastopajoče,
- otrok razvije stik in odnos z lutko,
- otrok pridobiva izkušnje o obnašanju v gledališču,
- otrok sproščeno nastopa,
- krepi se njegova samozavest in jezik,
- lastna volja in želja po uprizarjanju otroške lutkovne predstave,
- približati veselje do igranja z lutkami,
- omogočanje zanimive izkušnje.

Metode dela: metoda pogovora, razgovora, demonstracije.

Oblike dela: skupna, skupinska, individualna.

Sredstva: scena, ušesa iz papirja, ogledalo.

Uvod

Otrokom pravljico še enkrat predstavimo s pomočjo lutk. Igralnico uredimo tako, da se otroci dobro počutijo in so skoncentrirani. Otroci poslušajo pravljico, ob tem se pa trudimo zgodbo glasovno karakterizirati. Ko pravljico preberemo, se z otroki pogovarjamo o pravljici: »Kje se dogaja? Kateri letni čas je bil v pravljici? Kdaj

menijo da se jo dogajalo zjutraj, zvečer? Kje se je zgodba odvijala? Kdaj in od kod pride katera žival? Kakšne načrte imajo? Zakaj se prepirajo?»

Po pogovoru z otroki sedemo v krog, pripravimo jim predmete, ki so omenjeni tudi v pravljici (ogledalo, lutke). Naš namen je, da si otrok sam izbere katerikoli predmet, ki je vezan na pravljico in začne zgodbo, ko meni, da je dovolj, predmet poda prijatelju, ta pa dogodek/zgodbo nadaljuje.

Glavni del

Skupaj postavimo sceno v igralnico, med tem se pogovarjamo o tem, kaj je upodobljeno na sceni, kje se dogaja, kdaj se dogaja ... Najprej poskrbimo, da so otroci skoncentrirani in nam sledijo, želimo si, da bi dojel prostor, skupaj navajamo asociacije povezane z našo pravljico.

Nato otrokom zastavljamo vprašanja (kje se pravljica odvija, kdo nastopa, kdaj menijo, da se odvija zjutraj/zvečer, kateri letni čas bi predpisali pravljici, kdo vse nastopa, kako se živali med seboj pogovarjajo ...). Z otroki spet skozi pogovor skušamo približati dogajanje v pravljici (nastopajoče, letni čas, kraj dogajanja), nato otrokom pustimo prosto pot, da brez teksta odigrajo svojo igro vlog in pokažejo svoje ideje.

Otrokom najprej želimo približati pravljico in jih pred učenjem s tekstom poskušamo z improvizirskimi igrami senzibilizirati. Pomembno je, da se zavemo, da do končnega rezultata potrebujemo nekaj tednov časa. Otrokom tekst poskušamo približati s pomočjo predmetov, lutk (ki so vezane na pravljico). Vaje začnemo, ko so otroci že pridobili izkušnje v koncentraciji, dojemanju, zaznavanju in prve igralske izkušnje. Upoštevamo tudi čas vaj, da ni predolg. Najpomembnejše je, da se otroci dobro počutijo in se zabavajo.

Zaključek

Otrokom ponudimo prosto igro z lutkami v otroškem lutkovnem gledališču. Igrajo se lahko s svojimi ploskimi lutkami, narejenimi lutkami ali pa še naprej ustvarjajo dramatisacijo pravljice Zrcalce.

Evalvacija

Z najstarejšimi otroki smo izvedli otroško dramatizacijo pravljice »Zrcalce«. Naša pot do končnega rezultata prave dramatizacije je bila kar dolga. Skupaj z otroki, ki jih je pravljica nadvse privlačila, smo odigrali zelo lepo predstavo in se ob tem zelo zabavali in si pridobili ogromno izkušenj. Dejavnosti smo se najprej lotili tako, da smo otrokom pravljico še enkrat uprizorili z lutkami. Nato smo se skupaj o njej pogovorili, postavljali smo jim razna vprašanja, kot so: »Kje se dogaja pravljica, kateri letni čas je bil v pravljici, kdaj menijo, da se jo dogajalo zjutraj, zvečer, kje se je zgodba odvijala, kdaj in od kod pride katera žival, kakšne načrte imajo, zakaj se prepirajo...« Zavedali smo se, kako pomembno je, da otrokom skozi pogovor in vprašanja še bolj približamo pravljico. V naslednjih dneh smo prav tako sedli v krog in obnavljali pravljico z otroki ob slikanicah. Nato smo se pa igrali igrico, ki je bila otrokom zelo všeč. Pripravili smo različne predmete, ki so se navezovali na pravljico Zrcalce, kot so ogledalce, realne slike nastopajočih živali, občasno tudi lutke (svoje in otroške). Igra je potekala tako, da smo z izštevanko določili otroka, ki si je izbral predmet in začel pravljico, otroci niso bili omejeni, kateri del in katero pravljico, ampak presenečeni smo bili, kako dobro otroci poznajo pravljico in uporabljali so besede/besedne zveze, ki so jih slišali oz. poslušali, ko smo jim pripovedovali pravljico. Prav tako so začeli vedno na začetku, vedno so najprej bili zajček ali veverica, nikoli niso zgodbice začeli tako, da bi bil prvi medved. Otroci so se med seboj še celo popravljali, kaj je prav in kaj ne, kaj so pozabili ... Igra se je nadaljevala tako, da ko je otrok povedal svoj del zgodbe, je predal predmet svojemu prijatelju v krogu in ta je začel z zgodbo naprej. Otroci so že tu pridobivali na koncentraciji, všeč jim je bil način, nekaj novega, saj nismo nastopali mi, ampak njihovi prijatelji. Otroci so tu prav tako bolje dojemali pravljico ter se prvič nevede srečali z improviziranjem. Tako smo postopoma pravljico usvajali, potrebovali smo še sceno. Skupaj smo jo odšli iskat in jo pripraviti v našo igralnico. Tudi tu smo jim postavljali različna vprašanja ter smo se veliko pogovarjali, kaj vse je na sceni upodobljeno, iskali smo različne asociacije. Želeli smo, da bi otroci dojemali prostor in čas pravljice. V naslednjih dneh smo otrokom pustili prosto pot do improviziranja pravljice. Bili smo presenečeni, kako se jim je pravljica vtisnila v spomin in kako dobro otroci improvizirajo. Otroci so se sami med seboj dogovorili, kdo bo gledalec in kdo bo

nastopal, tudi karakteristike živali so posnemali. Otrok nismo želeli motiti, le opazovali smo jih, tudi nas so velikokrat uvrstili med »igralce« in ne »gledalce«, kar nam je bilo zelo všeč. Uporabili so svoje ideje in zamisli in ob tem uživali. Nekaj dni smo pravljico dramatizirali tudi na takšen način, da smo jim pravljico pripovedovali, otroci pa so nastopali oz. mi smo bili pripovedovalci, otroci pa so bili nastopajoči in so sami uprizarjali svoj dialog. Tudi tu so se otroci učili besed/teksta, čeprav se tega niti zavedali niso. Pravljico smo uprizarjali tudi na ta način, da smo jim pokazali predmete, ki so bili povezani s pravljico, otroci pa so nadaljevali zgodbo oz. dialog. Prav tako so otroci izrazili željo, da bi želeli tisti, ki so nastopajoči, imeti ušesa, kljun ... Tudi to smo se lotili izdelati skupaj. Tako smo izdelali razna ušesa in kljun, da so lahko otroci, ko so nastopali, tudi to nosili. Otrokom smo pustili prosto pot glede določanja vlog ter kdo bo nastopal in kdo bo gledalec. Naše gledališče je zaživelo vedno po zajtrku in je trajalo, dokler smo videli, da otroci sodelujejo, nato pa smo dovolili tudi prosto igro v lutkovnem kotičku. Po nekaj tednih improvizacije in pogovorov ter razgovorov je nastala naša prva prava otroška predstava, najprej je nastopala prva skupina otrok, nato so se skupine zamenjale, tako da so prišli na vrsto vsi otroci, ki so želeli nastopati. Otroci so se zabavali in videlo se je, da je to bilo za njih nekaj novega. Prav tako so sodelovali, saj so bili vsi celostno vključeni. Tudi za nas je bilo to nekaj novega, saj smo spoznali celostno, kako otroke »naučiti« določenega govora in vedenja, brez tega, da bi se otroci dejansko zavedali, da se učijo. Spoznali smo, da otrok potrebuje pravilen pristop in veliko ponovitev, pogovorov ter kako zelo se uči s posnemanjem. To je bila za nas nova dejavnost, ki jo bomo v svoji nadaljnji karieri zagotovo večkrat izvajali s svojo skupino otrok.

Slika 18: Zaigrana pravljica.

7.11 Spontane dejavnosti

Pravljica in lutke so otroke vidno navdušile. Veliko jim je pomenilo, da so lutke lahko prijeli, jih objeli, potipali, se z njimi prosto igrali. Prav zato so se hitro po končanih dejavnostih in postavljenem lutkovnem kotičku začele otrokove prve spontane dejavnosti. Prav tu se lahko obrnemo na prvi zastavljeni cilj, otroci so širili svoj svet domišljije in se ob enem spoznali z likovno umetnostjo na njim dojemljiv in zabaven način. Vzeli so lutke in odšli za paravan odigrati predstavo. Nekateri otroci so si naše besede in besedne zveze zelo dobro zapomnili in jih tudi uporabili v svoji lutkovni predstavi. Zanimivo mi je bilo opazovati otroke in njihovo igro, čeprav je bila sama zgodba pravljice dosti zapletena. Prav tako smo z drugačnim pristopom dela neko »težje razumljivo zgodbo« predstavili na njim bolj razumljiv in zabaven način. Otroci so bili tako navdušeni, da če niso bile proste naše lutke na palici, so uporabili svoje ploske lutke in se igrali z njimi. Pri manjših otrocih smo opazila tudi ogledovanje lutk in s tem usvajanje pojma identifikacije. Opazili smo, da otrok ne potrebuje veliko, da začne svojo lutkovno igro. Prav tako so nas lutke več dni spremljale ob obrokih in vodenih dejavnostih v igralnici. Ob koncu lutkovnega tedna so najstarejši otroci spontano narisali prečudovite risbice na temo lutkovne predstave Zrcalce.

Slika 19: Risbe otrok na temo gledališke predstave.

7.12 Komentarji otrok

Če hočeš otroka razumeti, motivirati in postati z njim vsaj za trenutek dvokomponentno bitje, moraš z njim vzpostaviti dialog. Po obliki je dialog horizontalna dvosmerna komunikacija med osebami, med katerimi vlada empatični odnos. Klasični vzgojitelj namreč ponuja odgovore – vzpostavlja vertikalno, enosmerno komunikacijo. Vnaprej nekaj ve in je zato njegova vloga bistveno drugačna kot vloga raziskovalca – ustvarjalca, ki se skupaj z otroki vedno znova podaja v neznan svet iskanja odgovora na skupaj zastavljeno vprašanje. V šoli so pomembni odgovori, za umetnost pa so pomembnejša vprašanja. Ta so namreč začetek nove, vedno drugačne poti (Misailović, 1991).

Slika 20: Risbe otrok.

Deklica 1 (5–6): »Najbolj glasno sta se prepirala zajec in ptič, saj je ptič najglasnejša žival v gozdu.«

Deček 1 (5–6): »Jaz sem tak kot medved, enako bi ravnal, le ne bi bil tako smešen, nesramen.«

Deklica 2 (5–6): »Prepričana sem, da je imel zajček prav, saj je prvi našel sliko in je bila njegova. Šoja se je samo hecala.«

Deklica 2 (5–6): »V gozdu je sliko pozabila babica, živali se ne slikajo. Bojijo se.«

8 Sklep

Skozi diplomsko delo smo s pomočjo strokovne literature spoznali in predstavili, kako močen vpliv ima lahko lutka na otroka. Raziskovali smo tudi, kako jo lahko uporabljamo v vrtcu kot strokovni delavci ter kaj vse lahko z njimi dosežemo. Dotaknili smo se tudi različnih metod dela. Z diplomskim delom smo želeli otrokom približati lutke in jih zanje navdušiti. Med pisanjem in izvajanjem dejavnosti diplomskega dela smo spoznali, da ima lutka v otrokovem svetu »čarobno moč«. Prav tako pa lutka otroka popelje v drugačen svet, kjer ni sramu, dolgočasje in kjer smo vsi prijatelji. Med samim pisanjem smo se skozi prebiranjem literature seznanili z dobrimi lastnosti lutke, ki smo jo ob dejavnostih tudi dejansko opazili. Otroke smo že pred samim začetkom seznanili, da bomo zanje pripravili lutkovno-gledališko predstavo. Pred samo predstavo pa smo zanje pripravili tudi posebna vabila. Z izvedbo predstave smo zadovoljni, saj so nam izrazi na otroških obrazih podali pozitivno povratno informacijo. Prav tako smo bili navdušeni nad tem, da so si otroci želeli ponovitve. Menimo, da smo se veliko naučili in si pridobili nove izkušnje. Tudi mnenja mentorice in ostalih vzgojiteljic so bila pozitivna. Ob koncu lutkovno-gledališke predstave so si otroci lahko izbrali lutko, se z njo pogovarjali, igrali in smejali. Pri izvajanju dejavnosti so otroci bili neizmerno motivirani za sodelovanje z nami. Opazili smo tudi, kako otroci drugače dojemajo pravljico, če uporabimo lutke ali pa če pravljico preberemo brez lutk. Otroci v tistem trenutku niso opazovali nas, ampak lutko ter kako ona pripoveduje pravljico in se z njimi pogovarja. Otrokom je veliko pomenilo, da so lutke lahko objemali in se z njimi igrali, prav tako so jih naše lutke spremljale povsod, otrokom so postale prijateljice. Pri najmlajših smo osvajali pojem identifikacije, s starejšimi pa smo razvijali njihovo ustvarjalnost in podoživljanje lutkovno-gledališke predstave. Zastavljene cilje smo v celoti dosegli. Zelo pomembno je, da se kot strokovni delavci v vrtcu poučimo o drugačnih metodah in tehnikah pristopa oz. dela v vrtcu, saj bomo le tako lahko uvedli nove metode vzgoje pri svojem delu. Zavedamo se, da nam bo to znanje koristilo tako v poklicu kot pa tudi v vlogi starša. Otroka z lutko lahko pomirimo, poslušamo, se smejimo in z njim navežemo posebno vez. Otrok na nas gleda drugače kot na nekoga, ki je njegov pravi prijatelj in menimo, da si kot bodoči vzgojitelji in starši takšnega odnosa želimo.

Viri in literatura

- [1] Antič, S. in Komljac, N. (2017). *Strategija razumevanja, odraščanja in učenja najmljaših*. Ljubljana: vrtec Trnovo.
- [2] Bastašić, Z. (1988). *Lutka ima i srce i pamet*. Zagreb: Školska knjiga.
- [3] Borota, B., Geršak, V., Korošec, H. in Majaron, E. (2006). *Otrok v svetu glasbe, plesa in lutk*. Koper: Pedagoška fakulteta Koper.
- [4] Bratanić, M. (1991). *Mikro-pedagogija interakcijsko-komunikacijski aspekt odgoja*. Zagreb: Školska knjiga.
- [5] Bredikyte, M. (2000). *Dialogical drama with puppets (DDP) as a method of fostering children s verbal creativity. Abstract of doctoral Dissertation*. Vilnius: Pedagogical University.
- [6] Bucik, N. (2011). *Kulturno-umetnostna vzgoja*. Ljubljana.
- [7] Debouny, E. (2002). *Puppets as a teaching tool*. Zagreb: Croatian centre of UNIMA.
- [8] Hamre, I. (2004). *Cross- aesthetic learning- education in and through animation theatre*. Copenhagen: UNIMA- Denmark.
- [9] Ho, J. in Funk, S. (2018). *Promoting young children's social and emotional health*. Pridobljeno 9. 1. 2019 iz <https://www.naeyc.org/resources/pubs/yc/mar2018/promoting-social-and-emotional-health>.
- [10] Hočevar, S. (1981). Lutka se smeje in joče. *Lutka* 35, str. 146–175.
- [11] Jurkowski, H. (1998). *Zgodovina evropskega lutkarstva*. Ljubljana.
- [12] *Kando arts, puppet making*. (b.d.) Pridobljeno 9. 1. 2019 iz <http://kandoarts.net/index.php/puppet-making/>.
- [13] Kolarič, J. (2007). *Dobro jutro, lutke*. Ljubljana: Genija.
- [14] Korošec, H. in Majaron, E. (2002). *Lutka iz vrtca v šolo*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- [15] Korošec, H. (2002). *Multikulturalna vzgoja z lutkami*. Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- [16] Kroflič, B. (1999). *Ustvarjalni gib- tretja razsežnost pouka*. Ljubljana: Znanstveno publicistično središče.
- [17] Kovačič, L. (1981). Lutka doma in v vzgojno- varstvenih ustanovah. *Lutka* 35, str. 30–53.

- [18] Kuret, N. (1959). *Igra in igrača*. Maribor: Obzorja.
- [19] *Lutke na obisku*. (b. d.). Pridobljeno 7. 1. 2019 iz <https://www.ossenovo.si/lutke-na-obisku/>.
- [20] Marjanovič Umek, L. (2001). *Otrok v vrtcu*. Maribor: Obzorja.
- [21] Majaron, E. (2002). *Lutka – pomočnica našega svagdašnjja*. Split: Dječji vrtić Marjan.
- [22] Misailović, M. (1991). *Dete i pozorišna umetnost*. Beograd: Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
- [23] Pernarčič, J. (2008). *Čudoviti svet lutk*. Ljubljana.
- [24] Pivko, B. (2011). *Socialni in čustveni razvoj predšolskega otroka*. Ljubljana.
- [25] Porenta, A. (2003). *Zgodbe in lutke kot sredstva za motiviranje učencev*. V *Sodobna pedagogika*, 2, str. 172–187.
- [26] Praper, P. (1992). *Tako majhen, pa že nervozen*. Nova Gorica: Educa.
- [27] *Razbita tikev – priprava scene, igra*. Pridobljeno 7. 1. 2019 iz http://www.mojvrtec.com/?lang=&option=gallery&gid=20&album_id=1204&podrocje=2&page=PRVA%20STRAN.
- [28] Renfro, N. (1992). *Discovering the Super Senses through Puppetmime*. Austin, Texas: Nancy Renfro Studios.
- [29] Servizzi, K. (2008). *Puppets and puppet making in a classroom of preschoolers with special needs*. Pridobljeno 9. 1. 2019 iz <http://ecrp.uiuc.edu/v10n2/servizzi.html>.
- [30] Sitar, J. (1991). *Otrok z lutko- človek z bajalico*. V Zbornik 29. Festival otrok in umetnosti (str. 38–41). Maribor: Festival otrok in umetnosti.
- [31] *Svet knjige, Zrcalce*. (b. d.) Pridobljeno 10. 1. 2019 iz <https://www.svetknjige.si/izdelek/19997/zrcalce-domace-branje?sort=1>.
- [32] Trefalt, U. (1993). *Osnove lutkovne režije*. Ljubljana: Zveza kulturnih organizacij Slovenije.
- [33] Varl, B. (1995). *Lutke na nitkah*. Šentilj: Aristej.
- [34] Varl, B. (1997). *Mimične lutke*. Šentilj: Aristej.
- [35] Varl, B. (1998). *Igrajmo se z lutkami*. Ljubljana: Mohorjeva družba.
- [36] Whittier, K. (2017). *Why puppet play is important*. Pridobljeno 7. 1. 2019 iz <https://playandgrow.com/puppet-play-important/>.
- [37] Zorec, D. (2010). *Preproste lutke*. Grosuplje: Knjigca.

- [38] Zupančič, Z. (2005). *Mali gledališki vedež*. Ljubljana: Šola retorike.
- [39] Županić Benič, M. (2009). *O lutkama in lutkarstvu*. Zagreb.